

Марктың Чахсы Хабары

Кибір хоостыра пу кинденің авторына Иоанн Марк, Варнаваның чеені, саналча. Христиан үгредин тарадарында ол пастап Павелнең хада тоғынған. Соонаң, тізең, (наа эраның 60 чылларында) ағаа Римде ідөк Петрнаң хада тоғынарға киліскен. Пу Чахсы Хабар төрт Чахсы Хабарның иң хысхазы. Сағамғы істезігчлернің көбізі ол иң пурун пазылған, паза Матфейнең Лука постарының Чахсы Хабарларын пасчатханда, анынаң тузаланғаннар тіп, санапчалар. Марк өөн хайығны Иисус Христостың алтынзархы Палестинада чөрген тустағы паза Иерусалимде полған түгенчі нидиледегі киректеріне айландырча. Ол Иисустың Худай Оолғы полчатханын паза ноо даа ағырыға, чобаға паза өлімге үлгү тутчатханын көзідерге күстенген. Марк Иисустың төрееніненер дее паза өлімнең тірілген соонда ниме полғанынар даа паспинча. Позының Чахсы Хабарында Марк піреде грек тіліне кірген латин сөстерінең тузаланча. Ідөк хыгырыгчыларға Чахсы Хабардағы арамей сөстерін чарыда чоохтаглап пирерге күстенче. Анзы Чахсы Хабар еврейлерге нимес, че пасха чоннарға пазылғанын киречілепче полар.

Кіреске түзірчең Иоанн

(Мф 3:1-12; Лк 3:1-9, 15-17; Ин 1:19-28)

1¹⁻²Ухаанчылар^с пасханы хоостыра, Худай Оолғынаңар, Иисус Христостаңар, Чахсы Хабар піди пасталған: «Мына Синің алныңча Синің чолыңны тимнир илчїмні ысчам». ³Хуу чазыда үн истілген: «Хан Худайға^с чол тимнеп пирінер, көні идиңер Аның чолларын».

⁴Иоанн, киліп, хуу чазыда кізілерні үгредіп, теен: «Кіреске түзіп^с, Худайзар айланынар. Андада сірернің чазыхтарың^с поэдылар». ⁵Прай Иудей чирінің паза Иерусалимнің чуртагчылары иоаннзар килгеннер, чазыхтары үчүн пыросынғаннар, Иоанн

оларны Иордан суғда кіреске түзірген. ⁶Иоанн тибе хылынаң соххан кип-азах кисчең паза тууп хур хурчанчаң, чазы мөөдін паза сарысхалар чічең. ⁷Кізілерні үгредіп, ол піди чоохтаан:

– Минің соомча килчеткені миннең хай-хай күстіг. Мин, мө-кейіп, Аның өдік паан даа систерге турыстығ нимеспін. ⁸Мин сірерні суғнаң кіреске түзіргем, Ол, тізең, Худай Худынаң кіреске түзірер.

Иисустың кіреске түскені

(Мф 3:13-17; Лк 3:21-22)

⁹Ол күннерде Иисус, Галилей^с чиріндегі Назареттең киліп, Иоаннаң Иорданда кіреске түскен. ¹⁰Суғдаң сыхчатханда, олох туста Ол тигір чарылчатханын паза Худай Худы, тахырах хус полып, Позынзар түсчеткенін көр салған. ¹¹Тигірдең үн истілген:

– Син Минің хынған Оолғымзың, Син минің көңніме тың кірчезің.

Хуу чазыда хычаландыртханы

(Мф 4:1-11; Лк 4:1-13)

¹²Сах андох Худай Худы Аны хуу чазызар апарған. ¹³Хуу чазыда Ол, сайтанға^с хычаландыртып, аннар аразында чуртап, хырых күн полған. Анда ангеллер^с аның алнына чөрінгеннер.

Галилей чирінде үгредіп настааны

¹⁴⁻¹⁵Иоанн пиктедібіскенде, Иисус, Галилей чирінзер киліп, Худай хан-чиріненер^с Чахсы Хабарны таратхан: «Тус чағдап килді, Худай хан-үлгүзі чит килді: Худайзар айланып, чазыхтарың сығарынынар, Чахсы Хабарға киртінінер».

Иисустың настағы үгренчілерінеңер

(Мф 4:18-22; Лк 5:1-11)

¹⁶Галилей көлі хастади парирып, Ол сөзірбелерін көлге тастапчатхан Симонны паза аның харындазы Андрейні көр салған. Олар палыхчылар полғаннар. ¹⁷Иисус оларға теен:

– Минің соомча парынар, Мин сірерні, палых тутханни, кізілерні тут полар ит саларбын.

¹⁸Олар, сөзірбелерін таста, сах андох Аның соонча пар сыхханнар. ¹⁹Аннаң ырах таа иртпеенде, Ол Зеведей ооллары Иаковнаң Иоанның, кимедөк одыра, сөзірбе тағырапчатханнарын көр

салған. ²⁰ Оларны сах андох хада парарға хығырыбысхан. Олар даа, Зеведей пабаларын тоғынчыларынаң хада кимеде артыс салып, Иисустың соонча пар сыхханнар.

Иисус Капернаумда чабал хутты сығара сүрче

(Лк 4:31-37)

²¹ Анаң олар Капернаумзар читкеннер. Түрче поларынаң, суббота күнде, Иисус, синагогазар^c киліп, анда үгреткен. ²² Аның үгредиине хайхасханнар:

– Ол, Моисей Чахий^c пілігчілері чіли нимес, че үлгүзі пар кізі чіли үгретті.

²³ Синагогада чабал хутха хаптырған кізі полған, ол хысхыра түскен:

– ²⁴ Синің пісте ноо киреендір, Назареттен сыххан Иисус! Пісті чох идерге килгезің! Кем полчатханыңны пілчем мин, Син Ах-арығ Худай кізізін!

²⁵ Че Иисус, аны тымылдырып, теен:

– Тапсаба, сых аннаң.

²⁶ Андада чабал хут, ол кізіні сілігіп ала, орлабинаң аннаң сых чөрібіскен. ²⁷ Прайзы, үрүк парып, удур-төдір сурастырысхлааннар:

– Ниме полды пу? Чабал хуттарға үлгү салып, оларны поэның ондайынча полдырчатхан кемдір Ол андағ? Хайдағ андағ наа үгредіг полар ол?

²⁸ Иисустаңар чоох Галилей чиріне түрченің не аразына тиксі тарап парған.

Пётрның хазинезін чазылдырғаны

(Мф 8:14-17; Лк 4:38-41)

²⁹ Аның соонаң олар, Иаковнаң паза Иоаннаң хада синагогадаң сығып, Симоннаң Андрейнің ибіне килгеннер. ³⁰ Симонның хазинезі, тізең, иді зіп, полынмин чатчатхан. Иисусха аннаңар андох чоохтап пиргеннер. ³¹ Ол, чағын пас киліп, ипчіні холынаң тудып алып, турғыза тартханда, аның ағырии олох туста иртіс парыбысхан. Анаң ол ипчі оларға хайын сыххан.

Ағырығларны имнеені, чабал хуттарны сығарғаны

³² Иир чит килгенде, тізең, күн хонызында, Аныңзар ағырығ паза чабал хуттарға иреелетчеткен кізілерні ағыл сыхханнар. ³³ Ол тураның ізии алнында прай саар чоны чыыл парған.

³⁴ Иисус аймах ағырыңларға пастырчатханнарны имнеен, чабал хуттарны көп сығарған. Ол Позын Мессий-Христос^c тіп піл-четкеннерін таратпасха хызааннаан.

Галилей чирінде үгреткені

(Лк 4:42-44)

³⁵ Иисус, иртенөк турып, ээн чирзер парып, анда ағылахти пазырған. ³⁶ Симон паза хада полған үгренчїлері Иисусты тілеп сыхханнар, ³⁷ Аны таап, тееннер:

– Сині прайзы тілепче.

³⁸ Иисус оларға чоохтанған:

– Мин үгредерге килгем нооза. Аны толдырар үчүн пу чағын-гы аал-саарларзар параанарох.

³⁹ Анаң Ол, тиксі Галилей чирінче чөріп, синагогаларда кізілерні үгреткен паза чабал хуттарны сығара сүрген.

Ходырлығ кізіні чазылдырғаны

(Мф 8:1-4; Лк 5:12-16)

⁴⁰ Иисуссар чызығ палығлығ кізі киліп, алнына тізекке түзіп, алданып ала Аннаң сурынған:

– Хынзаң, міні арығлап поларзың.

⁴¹ Иисус, чүрекке алынып, холынаң ол кізее тееп, теен:

– Хынчам, арығ пол пар.

⁴² Пу сөзі хоостыра чызығ палығлар сах андох иртіс парыбысханнар, ол кізі арығ пол парған. ⁴³⁻⁴⁴ Иисус, аныңзар хатығли көрібізіп, аны позыдып, чахаан:

– Көр, пїрдеезіне пїр дее ниме чоохтаба. Че парып, абысха^c позыңның чазылғаныңны киречїлеп пир паза, Моисей чахааны хоостыра, арығланғаның үчүн ондайынча тайығ сал.

⁴⁵ Анзы, тізен, сыхпинаң, прайзына пу нимені чоохтаан-чарлаан, аннаңар Иисус, саарда пос чөр полбин, саардаң тастыхти хуу чазызар парыбысхан. Аныңзар, тізен, парчан чирдең кил турғаннар.

Чадыға кір парған кізіні чазылдырғаны

(Мф 9:1-8; Лк 5:17-26)

2 Нинче-де күн пазынаң Иисус пазох Капернаумзар килген. Аның хайда түскенінеңер сағба чонға тараан. ² Андох тураа толдыра чон чыыл парған, ізік хыринда даа орын халбаан. Иисус оларны үгредіп чоохтаан. ³ Ол туста Аныңзар чүллері пос кізіні

ағыл килгеннер. Аны төртөлең хаап килгеннер. ⁴Чон тығылызына олар Иисуссар чагдап полбааннар. Аннаңар ол тураның хырын кизекти сайап, чадыгдағы кизини өөртін төзектигөк түзиргеннер. ⁵Иисус, оларның андаг киртинистерин көрп, ол ағырыг кизе теен:

– Оолғым! Синиң чазыхтарың позыдылчалар.

⁶⁻⁷Андох Моисей Чахии пилигчилериниң хай пирси одырған.

– Ноға ол иди чоохтанча полчан? Худайдаң тоғыр чоохтанча. Чазыхтарны Худай ла позытча нимес пе? – сағын салғаннар олар пос алынча.

⁸Иисус, аны сах андох пил салып, оларға теен:

– Чүректерине ноға андаг сағыс алынчазар сирер? ⁹Чадыгдағы кизе нима тирі оой? «Синиң чазыхтарың позыдылчалар» алай «Тур, төзегин алып, пар?» ¹⁰⁻¹¹Че Кизи Оолғының^с чир үстүнде кизилерге чазыхтарын позыдар үлгүзи парын сирер пилер үчүн, – тип ала, Ол чадыгдағы кизе айланған, – Сағаа чоохтапчам: тур, төзегин алып, ибизер нан!

¹²Ол кизи, тур килип, сах андох төзегин алып, прайларының көзине сых парыбысхан. Кизилер, аны көрп, чоо хайхазып, Худайны саблааннар.

– Пис андаг нима хачан даа көрбеен полғабыс, – тип чоохтасхлааннар.

Левийни хыгырғаны

(Мф 9:9-13; Лк 5:27-32)

¹³Иисус пазох көл хазынзар парыбысхан. Прай чон хадох килген. Ол кизилерни анда үгреткен.

¹⁴Иисус ирт парирп, албан чыгчаң^с Алфейниң оолғын Левийни көр салған.

– Миниң соомча пас! – теен ағаа Иисус.

Левий, турып, Аның соонча парған.

¹⁵Хачан Иисус Левийниң туразында азыранчатханда, Аннаң хада үгренчилери дее, албан чыгчаңнар даа паза чазыхтыг илееде кизи азыранған. Олар көп полғаннар, прайзы Аны хооп чөрген.

¹⁶Моисей Чахии пилигчилери паза фарисейлер^с, Иисусты албан чыгчаңнарнаң паза чазыхтыгларнаң хада азыранчатханын көр салып, Аның үгренчилерине чоохтанғаннар:

– Ноға ол иди албан чыгчаңнарнаң паза чазыхтыгларнаң хада азыран чөрче?

¹⁷ Аны ис салып, Иисус оларға теен:

– Хазых кизилер нимес, че ағырыңлар имчині кирексидірлер. Мин арыҥ чүректіг кизилерні нимес, че чазыхтығыларны, чазыхтарынаң хыйа ползыннар тіп, хығыртарға килгем.

Оразадаңар таласханы

(Мф 9:14-17; Лк 5:33-39)

¹⁸ Ол туста Иоанның үгренчилері паза фарисейлер ораза тутханнар. Олар, Иисуссар килип, сурғаннар:

– Ноға Иоанның үгренчилері паза фарисейлер ораза тутчалар, синің үгренчилерің, тізең, тутпинчалар?

¹⁹ Андада Иисус оларға нандырған:

– Той полчатса, хоных хончатхан оол аалчыларнаң хадада, олар хайди ораза тудып одырарлар? Ол хада полған күннерде ораза тутпастар. ²⁰ Че хоных хончатхан оолны оларның аразынаң апарыбызар күннер килзе, андада олар ораза тударлар. ²¹ Иргі кип-азаха наа истең намачы пірдеезі салбинча. Иди тағыраза, наа намачы иргі исті тали тарт салар, тизік улам улуғ пол парар. ²² Иргі торсыхха наа арағаны пірдеезі урбинча. Иди итсе, наа араға иргі торсыхты талап салар. Араға даа тик парар, торсых таа нимее чарабас. Наа арағаны наа тууптаң иткен торсыхха урарға кирек.

Кизи Оолғы суббота даа күннің ээзи

(Мф 12:1-8; Лк 6:1-5)

²³ Пірсінде суббота күнде Иисусха тамах өсчөткен хыра хастади иртерге килис парған. Аның үгренчилері, чол пара, пазах үссыханнар. ²⁴ Фарисейлер андада Ағаа тееннер:

– Көрдек, олар суббота күнде итпес ниме итчелер.

²⁵ Иисус оларға нандырған:

– Давид^с паза аннаң хада полған чоны астап парғаннарында, ол ниме иткенін сірер хачан даа хығырбаазар ба? ²⁶ Хайди ол, Авиафар теен иң улуғ абыстың тузында Худай туразынзар кір килип, Худайға салылған паза абыстар ла чичең тайығ халазын чіп, хада полғаннарына пирген. ²⁷⁻²⁸ Кизи субботаа нимес, че суббота кизее иділген. Аннаңар Кизи Оолғы суббота даа күннің ээзи полча.

Холы хуруп парған кізіні субботада имнебіскені

(Мф 12:9-14; Лк 6:6-11)

3 Иисус пазох синагогазар килген. Анда холы хуруп парған кізі полған. ²Иисус субботада имнир бе ни тіп, хай піреези Аны пыролирға китеен. ³Иисус холы хураан кізее теен:

– Чон алнына сых!

⁴Кізілерге, тізең, чоохтанған:

– Суббота күнде чахсы алай чабал ниме идерге кирек пе? Кізі тынын ал халарға алай чох ит саларға ба аны?

Олар сым на турғаннар. ⁵Иисус, улуғ өкпеде оларзар көрібізіп, тас чүректіг пол парғаннарына ачырғана, ағырығ кізее теен:

– Холың алнынзар сун!

Ол кізі холын сунғанда, ағырығ холы, пірсіөк чили, хазых пол парған. ⁶Фарисейлер, тізең, сых парыбызып, Ирод ханға чағын кізілернең Иисусты чох ит саларға сах андох чөптес сыхханнар.

Иисустың көл хазында имнеені

⁷Иисус позының үгренчілерінең хада көл хазынзар пас парған. Аның ай соончох Галилей чирінең, Иудей чирінең, ⁸Иерусалимнен, Идумей чирінең паза Иордан суғның озаринаң, Тир, Сидон саарлар ибیره чуртапчатхан көп кізі парған, Иисустың иткен киректерін истіп, Анынзар чон сүрееліг чыылысхан. ⁹Иисус, ол чонға хыстырбасха тіп, үгренчілеріне Позына киме тимнеп саларға чахаан. ¹⁰Көп чонны айдастырғаннар андар ағырығ кізілер, кибіне хол даа теертіп аларға тіп, сыынғаннар. ¹¹Айналар^с даа, Аны көр салып, Аның алнында тўндере тўзіп, хысхырысханнар:

– Син Худай Оолғызың.

¹²Че Иисус оларны Позының кем полчатханын таратпасха хатыглаан.

Иисус он ікі үгренчізін таллапча

(Мф 10:1-4; Лк 6:12-16)

¹³Анаң Ол, таға сығып, хынған кізілерін Позынаң хада хығырған. Олар Анынзар килгеннер. ¹⁴Оларның аразынаң, Позынаң хада поларларын паза чонға Аның үгредиин тарадарларын таллап, он ікі кізі турғысхан. ¹⁵Оларға ағырығ кізілерні

чазылдырарға паза чабал хуттарны сығарарға үлгү пирген. ¹⁶ Ол таллаан: Симонны (Иисус ағаа Пётр тіп сола пирген), ¹⁷ Зеведей оолғын Иаковты паза Иаковтың харындазы Иоанны (оларға Воанергес алай «Күгүрт ооллары» тіп сола пирілген), ¹⁸ Андрейні, Филиппті, Варфоломейні, Матфейні, Фоманы, Алфей оолғы Иаковты, Фаддейні, Симон Кананитті ¹⁹ паза соонаң Иисусты садыбысхан Иуда Искариотты.

Айна позын хайди сүрер?

(Мф 12:22-32; Лк 11:14-23)

²⁰ Иисус үгрөнчлерінең хада тураа кіргенде, чон пазох ла, Ағаа паза үгрөнчлеріне азыранарға даа ондай пирбин, тураа сыыспин чыыл парған. ²¹ Аны истіп, туғаннары «Иисус алчаахча» тіп, Аны апарыбызарға килгеннер. ²² Иерусалимнең килген Моисей Чахии пілігчлері, тізең, «Аның істінде Веельзевул, ол чабал хуттарны айналар ханының күзінең сығарча» тееннер. ²³ Иисус, оларны хығыртыбызып, оларға, сайтан сайтанны хайди сығарар тіп, кип-чоохтарнаң үгреде чоохтап сыххан:

– ²⁴ Хан-чирі позы позында ікі пөліл парза, ол үлгү тур полбас ²⁵ паза ибдегілер удур-төдір чаалас сыхсалар, андағ иб тур полбас. ²⁶ Хачан сайтан пос позынаң тоғыр парза, ікі чара улыбысса, ол аның тоозылғаны полар. ²⁷ Күстігнің туразына кіріп, турадаң пір ниме сығар полбас, ээзін пурун палғабысса ла, ол тураны тонап полар. ²⁸ Сынны чоохтапчам сірерге, ноо даа аар чазых, Худайдаң тоғыр хайдағ даа чоох үчүн кізілерге пыро тасталар, ²⁹ че кем Худай Худынаңар хомай чоохтанар, аның пырозы хачан даа тасталбас, ол санайға чарғыладар.

³⁰ Анзын Ол, Позына чабал хут кір парған тіп чоохтасчатханнарында, иди теен.

Иисустың ічезі, паза харындастары

(Мф 12:46-50; Лк 8:19-21)

³¹ Анаң Иисустың ічезі паза харындастары килгеннер. Тастында турып, Аны хығыртып, кізі ысханнар. ³² Иисустың ибіре чон одырған. Ағаа тееннер:

– Мына Синің ічен, харындастарың паза пичелерің тастында турлар, Сині сурчалар.

– ³³ Кемнердір Минің ічем паза Минің харындастарым? – нандырған Ол.

³⁴Анаң, ибiркiлерзер кiрiбiзiп, теен:

– Мына Минiң iчем паза Минiң харындастарым. ³⁵Худай кiннiн толдырчатханнар Мағаа харындас, пиче паза iче нооза.

Таарығчыдаңар кип-чоох

(Мф 13:1-23; Лк 8:4-15)

4 Иисус пазох кiл хазында кiзiлернi iгрет пастаан. Аныңзар чон сiреелiг чыыл парғаннаңар, Ол кiлдегi кимеде одырған, кiзiлер, тiзең, суғ хазында полғаннар. ²Иисус оларны кип-чоох-тарнаң^с кiп iгреткен, iгредиинде пiди чоохтаан:

– ³Истiңер зе. Мына таарығчы таарирға сыхты. ⁴Таарыпчат-ханда, хайзы iреннер чол хазында тiскеннер. Хустар, учух килiп, оларны хахлап салғаннар. ⁵Хайзы тастығ, тобырағы ас чирге тiскен паза, тобырағы халын ниместеңер, табырах iт килген. ⁶Кiн сых килгенде, тiзең, олар, чилегелерi чох полып, салығып, хуруп чiрiбiскеннер. ⁷Пасхазы тiгенек аразына тiскен. Тiгенек кiс алыныбысханда, iреннi пас парыбысхан, аңзы паза iрлен полбаан. ⁸Паза пасхазы чахсы чирге тiскен. Ол iреннер, iт килiп, кiс алынғаннар, iскеннер паза парыс ағылғаннар: хайзы отыс, хайзы алтон паза пасхазы чiс тее анча.

⁹Анаң Иисус оларға теен:

– Хулаа пар кiзi иссiн!

¹⁰Чон таразыбысханда, хости полғаннары паза он iкi iгренчiзi Анаң ол кип-чоохтаңар сурғаннар. ¹¹Ол андада теен оларға:

– Сiрерге Худай хан-чирiнiң чазыттарын пiлерi пирiлген. Тiгi тоғырхыларға, тiзең, прай нименi кип-чоохнаң на читiрчем: ¹²пос хараанаң кiрiп тее, кiрбезiннер, пос хулаанаң истiп тее, онар-базыннар. Андада олар пыросын полбастар, чазыхтары даа позыдылбас.

¹³Анаң тидiр:

– Пу кип-чоохты онар полбинчазар ба? Прайзын чи хайди онап алчаң поларзар. ¹⁴Таарығчы сiс таарыпча. ¹⁵Чол хастади таарылғаннары – ол андағлар, кемде сiс таарылча, че олар аны истiп салзаларох, сайтан, сах мындох килiп, чiректерiнде таараан сiстi оғырлап парыбысча. ¹⁶Тастығ чирде салған iрен, сiстi ис салып, аны сах андох посха iрчiлiг алынчатхан кiзiлернi таныхтапча. ¹⁷Че пик тамыр чохтаңар паза сағыстары алыс-хахтаңар, хачан чобағ-сидiкке урунза, сiс iчiн сiрдiр сыхса,

постарының киртіністерін тастапчалар. ¹⁸Хазалчых от аразында толаан үрен сөсті исчеткеннерні таныхтапча. ¹⁹Че кўн сағыссырастарына пастырғаны, ис-пайға чабдыланғаны, пасха даа хычыхтары сөсті пас парыбысчалар, ол ниміс пирбинче. ²⁰Чახсы чирге таарылған үрен, тізең, сөсті истіп, аны чүрекке чағын алынғаннарны таныхтапча. Андағлар отыс хати, алай алтон хати, алай чүс тее хати көп ниміс пирчелер.

Сівечідеңер кип-чоох

(Лк 8:16-18)

²¹Анаң Иисус оларға теен:

– Сівечіні нимее ағылчалар? Аны ыраға істіне алай орған алтына турғызарға ба? Аны өöre, көріндіре чирде турғысча нимес пе зе? ²²Тастына сыхпас пір дее ниме чоғыл, ілезіне сыхпас пір дее чазыт чоғыл. ²³Хулаа пар кізі иссин.

²⁴Паза оларға теен:

– Сиргек истіңер: сірер пасхаларын хайди паалирзар, олох синнең сірерге синелер. Че сірерге, ам исчеткеннерге, артых таа пол парыбызар. ²⁵Кемнің пар, ағаа хоза пирілер. Че кемнің чоғыл, аннаң пар даа нимезі алылар.

Ўреннеңер кип-чоох

²⁶Анаң Иисус піди чоохтаан:

– Худай хан-ўлгүзі мындағ нимее төөй: кізі, ўренні чирге тастабызып, ²⁷хараа-кўнөрте узупча, турча, ўреннің хайди ўт килчеткенін, өсчеткенін ол пілбинче нооза: ²⁸чир позы көк сапты сығарча, анаң пазахтандырча, соонаң пазағына тамах толдырча. ²⁹Тамах пыс парза, тізең, ас кизері чит килгеннеңер, кізі сах андох орғахты ысча.

Горчица ўренінеңер кип-чоох

(Мф 13:31-32; Лк 13:18-19)

³⁰Анаң ол чоохтаан:

– Худай хан-чирін нимее төөйлирбіс? Алай хайдағ кип-чоохнаң көзіт саларбыс аны? ³¹Ол горчица ағазының ўрені осхас. Ол, таарылчатса, чир ўстўндегі ўреннернің прайзынаң кічіг. ³²Че, таарылып, ўт килзе, прай тамахтардаң улуғ өсче, парбах саптарын чазыбысса, көлегіне тигір хустары даа көлен поларлар.

³³ Мындаг кип-чоохтарнаң Худай сөзіне Ол көп үгреткен, ханча ис полғаннарынча, анча чоохтап одырған. ³⁴ Кип-чоох чох пір дее ниме чоохтабаң. Үгренчілерінең хада ағлаhti халза, тізең, оларға прай чарыт пирчен.

Хазыр чилні амыратханы

(Мф 8:23-27; Лк 8:22-25)

³⁵ Олох күн иирде Иисус үгренчілеріне теен:

– Көлнің тігі саринзар кис параанар.

³⁶ Олар, чонны позыдыбызып, кимеде одырған Иисуснаң хадох парғаннар. Оларнаң хада пасха даа кимелер полғаннар.

³⁷ Хазыр чил саап килген. Салғахтар кимее сабылғанға, агаа суғ тол сыххан. ³⁸ Иисус кимеде, частых салып алып, узупчатхан. Аны усхурып, тіпчелер:

– Үгретчі, нөөс, пісте киреең пір дее халбинча, піс өлерге чөрбіс!

³⁹ Ол, тур киліп, чилге тохтирға чахаан паза көлге:

– Амыра, тохтап пар! – теен.

Чил амырап парған. Ибіре ай-тымых турыбысхан. ⁴⁰ Иисус үгренчілерінең сурған:

– Ноға сірер хорыхчазар? Ноға киртінминчезер?

⁴¹ Олар, тізең, тың үрүк парып, пос аразында чоохтасханнар:

– Чил дее, көл дее Аның сөзін исчеткенде, кем полчандыр ол андағ?

Иисустың чабал хутха хаттырған кізіні чазылдырғаны

(Мф 8:28-34; Лк 8:26-39)

5 Анаң, көлнің озаринзар кизіп, олар Гадарин чирінзер читкеннер. ² Иисус кимедең түс килгенде, олох арада Агаа удур хуюодағы сыыраттардаң чабал хут кірген кізі чағдаан. ³ Ол кізі сыыраттарда чуртаан. Аны ілчірбенең дее пірдеезі палғап полбачаң: ⁴ көп хати аны ілчірбее паза кинчее одыртханнар, че ол ілчірбени үзе тарт салчаң, кинчелерні оода сабысчаң. Пірдеезі аны амырат полбачаң. ⁵ Ол хараа-күнөрте сыыраттарда, тағлар аразында хысхыр чөрчең паза тастарға сабынчаң. ⁶ Иисусты ырахтынох көр салып, ол, Аныңзар чүгүр киліп, алнына азахха түскен ⁷ паза чабал табыснаң аахтаан:

– Ниме кирек Сағаа миннең, Иисус, Өөркі Худай Оолғы? Худайнаң алданчам Сағаа, иреелебе мині.

⁸ Иисус ағаа теен полған нооза:

– Сых пу кизідең, чабал хут!

⁹ Иисус сурған аннаң:

– Адың синің кемдір?

Чабал хут нандыр пирген:

– Піс көптеңер адым минің Түбен.

¹⁰ Анаң ол кизідегі чабал хуттар оларны пу чирдең сығара сүр-беске чоо сурынғаннар.

¹¹ Тағ хабырғазында сосхаларның улуғ өөрі оттап чөрген. ¹² Чабал хуттар прайзы Аннаң сурынғаннар:

– Пісті сосхаларзар ызыбыс, піс оларзар кір парибыс.

¹³ Иисус сах андох оларға чаратхан. Айналар, кизідең сыға салып, сосхаларға кір парғаннар. Сосхалар өөрі (анда ікі муңча пас полған полар), пөзік чардаң көлзер сегірібізіп, суға пат парған. ¹⁴ Сосха хадарчаннар, тізен, ойлазыбызып, саар-аалларда көрген нимеденер чоохтағлааннар. Андағы чуртағчылар андада нима пол парғанын көрерге пар сыхханнар. ¹⁵ Олар Иисуссар пас килгеннер. Пайаағы алчааххан түбен айналығ кизі иптіг то-нан салып одырчатхан. Ол позының сағызында полған. Аны көріп, килген чон хорых парған. ¹⁶ Пайаағы алчааххан кизінің паза сосхаларның хайди пол парғанын көрген чон пуларға прай чоохтағлап пирген. ¹⁷ Андада прайзы Иисусты постарының чирінең парыбызарға сурын сыххан. ¹⁸ Хачан Иисус кимее одырыбысханында, пайаағы алчааххан кизі Аннаң хада парарға сурынған. ¹⁹ Че Иисус, ағаа чаратпин, теен:

– Ибіңзер парып, Хан Худай сағаа нима иткенін паза сағаа Ол хайди айаанын кизілеріне чоохтап пир.

²⁰ Ол кизі, парып, Он саар чирінде Иисус аннаң нима иткенін чонға чоохтап чөрген. Аның чооғына прайзы чапсысхан.

Иаирнің хызының тірілгені паза ағырығ

ипчінің хазыхтанғаны

(Мф 9:18-26; Лк 8:40-56)

²¹ Иисус көл озаринзар хатап кис парғанда, Аныңзар чон сүрееліг чыыл килген. Ол көл хазында полған. ²² Анаң оларзар синагога пастыхтарының пірсі Иаир пас килген. Иисусты көр салып, ол, Аның азаана түзіп, ²³ алданып ала сурынған:

– Хызычаам минің өлерге чөр. Ол, чазылып, тіріг халар үчүн, парып, холларың андар сал пир.

²⁴ Иисус анынаң хада парған. Оларның сооларынча, Аны хызып ала, чон көп субалысхан.

²⁵ Оларның аразында, ханы ағып, он ікі чыл ағыр салған ипчі парған. ²⁶ Көп имчїлерде полып, көп ирее көрген ол. Прай пар-чох нимезін хоратхан, че туза көрбеен, улам хомайланған. ²⁷ Иисус-таңар искенненер, ол, чон аразында парып, Аныңзар кистінең пас киліп, кип-азаана холын теертібіскен. ²⁸ Істінде ол «Кип азаана даа теңзем, чазыл парарбын» тіп сағын салған. ²⁹ Ханы ахханы сах андох тохтап парған. Ипчі ағыриинаң чазылғанын піл салған. ³⁰ Андадох Иисус, Позынаң кўс сыхханын сизін салып, чонға айланып, сурған:

– Кем минің кип-азаама теңді?

³¹ Ёгренчїлері Ағаа тееннер:

– Көрчезің нооза чон Сині хысча, Позың, тізең, «Кем мағаа теңді?» тіп сурказың.

³² Че Иисус, теңен кізіні көрглеп, ибіре хараан. ³³ Ол ипчі, поэнаң ниме полғанын піле, хорыхханына халтырап ала, Иисустың алнында тізекке тўзіп, Ағаа сынны чоохтап пирген. ³⁴ Иисус, тізең, теен ағаа:

– Хызым! Киртінізің сині арачылады. Амыр-хазых чөр, ағырииннаң чазыл пар.

³⁵ Ол іди чоохтанған арада, синагога пастығына аның ибінен килген кізілер тидірлер:

– Синің хызың ёрреп парды, Ёгретчїні нимее тик тутказың.

³⁶ Че Иисус, пу сөстерні истіп, синагога пастығына теен:

– Хорыхпа, киргін.

³⁷ Анаң Пётрны, Иаковты паза Иаковтың харындазы Иоанны Позынаң хада алып, ³⁸⁻³⁹ Иисус синагога пастииның ибінзер парған. Тураа кір киліп, анда ылғап-сыхтап, ёрўккелеп парған кізілерні көр салып, теен оларға:

– Нимее ёрўгіскелеп, сыхтазып, ылғасхлап турзар? Хызычах ёрбеен, ол узупча.

⁴⁰ Кізілер Ағаа хатхырыс сыхханнар. Че Иисус, прайзын сығарыбызып, Позынаң хада хызычахтың іче-пабазын паза хада полған ёгренчїлерін не халғызып, хызычах чатхан орынзар апарған.

⁴¹ Анаң, хызычахты холынаң тудып алып, теен ағаа:

– Талифа куми.

Анзы «Хызычах, сағаа тіпчем, тур», теені полған. ⁴² Хызычах сах андох тур килген, анаң пас чөр сыххан. Ағаа он ікі час полған.

Көргөн кизилер тың хайхасханнар. ⁴³ Иисус оларны, пу нимеденер пирдеези пилбезин тип, хатыглаан паза хызычакты азырап саларга чахаан.

Иисуха Назарет саарда киртинмееннери

(Мф 13:53-58; Лк 4:16-30)

6 Аннаң сығып, Иисус Позының чирине читкен. Аннаң хада үгречилери полғаннар. ² Суббота күн читкенде, Иисус синагогада үгрөдип пастаан. Аны көп кизи искен. Олар, чапсызып, чоохтасханнар:

– Анзы чи хайдандыр анда? Хайдаг хыйга пирлди агаа? Пу хайхастар^c аның холларынаң хайди идилчелер ни зе? ³ Ол Марияның оолгы ағас узы нимес пе зе? Харындастары аның Иаков, Иосий, Иуда паза Симон. Пичелери* даа пистинок арабыстан нимес пе?

Аннаңар Аны нимее салбааннар. ⁴ Иисус, тизең, оларга теен:

– Ухаанчыны прай чирде улуглидырлар, төреен чиринде ле туғаннар паза ибдегилер нимее салар чоhtar.

⁵ Аннаңар мында Ол хайхастар даа ит полбаан, пирезин не, хол салып, чазылдырған ⁶ паза пу чонның киртис чоғына хайхаан. Соонаң ибирки аалларча чөрип, үгреткен.

Иисустың он iki үгречини үгрөдерге ысханы

(Мф 10:1, 5-15; Лк 9:1-6)

⁷ Анаң он iki үгречини хыгыртыбызып, оларны иклердең чолга ыслап сыххан. Оларга айна сығарарга үлгү пирген. ⁸ Иисус оларга тайахтаң пасха паза пир дее ние албасха чахаан: халас таа, ахча даа, сүүмек тее, ⁹ олаңай өдик кизип, алыстырар көгенек тее албин чөреге. ¹⁰ Пиди теен Ол үгречилерине:

– Пирее тураа кирзеңер, ол чирдең сыхханча, андох орнығыңар.

¹¹ Пирее чирде сирерни удурлирға алай истерге хынмазалар, ол турадаң сығып, азахтарыңнаң тозынны хахтабыс турыңар. Анзы олардаң тоғыр киречилир. Сынны чоохтапчам сирерге: түгенчи күн^c чарғызында Содом паза Гоморраа пу саардаң хай-хай артых полар.

¹² Угречилер, парып, кизилерни, Худайга айланып, чазыхтары үчүн пыросынарға үгреткеннер. ¹³ Айна киргеннердең чабал хуттарың сығарғаннар, ағырың чонны, хайах сүртип, чазылдырғаннар.

* Православие кибери Иисустың пичелери полған тип санапча. Грек пичинде пиче алай хыс туңма полчатханың өнемин таныхтабинча.

Кіреске түзірчең Иоанның өдірткені

(Мф 14:1-12; Лк 9:7-9)

¹⁴ Ирод хан, Исустаңар тылаасты истіп, – Исустың ады прай чонға тарап парған полған – чоохтаан:

– Ол Кіреске түзірчең Иоанн, өлімінең тіріл парып, килген, аннаңар ам хайхастар ит чөрче.

¹⁵ Пасхалары «Ол Илия полар», хайзылары, тізең, «Ол пурунғы ухаанчылар осхас ухаанчы полар» тіп чоохтасхлааннар. ¹⁶ Ирод, тізең, аны истіп, теен:

– Мин мойнын кизе саптыртхан Иоанн полар ол, ам өлімнең тіріл килген.

¹⁷⁻¹⁸ Алында, Ирод Филипп харындазының ипчизін Иродиаданы ал салғанда, Иоанн ағаа нигечизін аларға чарабас теенненер, ол, Иоанны тудып, харибге чаап саларға чахаан. ¹⁹ Иродиада, тізең, Иоаннға чабалланып, аны өдірерге хычанған, че ондай латап-пачаң. ²⁰ Ирод, Иоанның арығ чүректіг, Худайның ах-арығ кизізі полчатханын піліп, аннаң хорыххан паза хайраллачаң аны. Ол Иоанның сөзінче көп ниме итчең паза аның чоохтарын хынып исчең. ²¹ Хачан Ирод поэның төреен күнінде пайлар-пиглерге, чаачылар пастыхтарына, Галилей чирінің ах сағалларына той-пай салчатханда, Иродиадаа килістіре күн пол парыбысхан. ²² Иродиаданың хызы, телбек салып, Иродтың паза аалчыларының көңніне кірген. Хан ағаа теен:

– Хынған на ниме сур, пирем сағаа.

²³ «Ноо даа ниме, хан-чирімнің чарымын даа сурзаң, пирем» тіп молчап салған. ²⁴ Анзы, сығып, ічезінең ниме кілірін сурған. Иродиада, тізең, нандырған:

– Кіреске түзірчең Иоанның пазын сур.

²⁵ Хыс, сах андох ханзар айланып, теен:

– Син мағаа Кіреске түзірчең Иоанның пазын сағамох табахта ағылдыр пир.

²⁶ Хан, изі чоохтанза даа, чон алнында сөске турызарға тіп, хысха тоғырлан полбаан. ²⁷ Ол, сах андох тирігліг чаачызын ызып, Кіреске түзірчең Иоанның пазын ағылдырған. ²⁸ Тігізі, парып, харибдөк аның пазын кизе саап, табахта аны ағыл киліп, хысха пирген. Хыс, тізең, ічезіне пирібіскен. ²⁹ Иоанның үгренчілері, ол тылаасты истіп, андар килгеннер. Иоанның сөөгін, алып, чыып салғаннар.

Пис муң кізіні тосхырғаны

(Мф 14:13-21; Лк 9:10-17; Ин 6:1-14)

³⁰ Иисустың илчiлерi^с, чӧрген чирлерiнең айланып, Аныңзар чыбылыс килгеннер. Олар ниме иткеннерiн паза хайди ўгреткеннерiн прай Ағаа чоохтағлааннар. ³¹ Иисус оларға теен:

– Кiзi чох чирзер парып, анда ағылахти кӧмес тынанып алынар.

Олар тохтаан ибде, чон кiрдiн-сыхтың полып, азыранып алар ондай даа, маң даа чох полған. ³² Иисус ўгренчiлерiнең хада, киме постары ла одырып, кiзi чох чирге парғаннар. ³³ Прай чирдең килген чон, оларның париғаннарын кӧрiп, оларны танып салып, киме чўсчткен орынзар кӧл хастада чўгўр парған. Кiзiлер, андар пурун чидiп, Аны сахтап, чыбылыс парғаннар. ³⁴ Иисус, кимеден тўзiп, чон кӧбiн кӧрiп, кiзiлер хадарчы чох халған хойларға тӧйi полғаннанар, оларны айап парып, кӧп ниме ўгрет сыххан. ³⁵ Иледе тус иртiп парғанда, Иисустың ўгренчiлерi, Аныңзар пас килiп, чоохтанғаннар:

– Мында ээн чазы чир, ам орай пол парир. ³⁶ Кiзiлернi поэдыбыс. Пу чағынғы аалларзар парып, халас садып алзыннар, чiчең нимелерi чоғыл нооза.

³⁷ Иисус оларға нандырған:

– Сiрер оларға чiчен ниме пирiнер!

Ўгренчiлерi Ағаа тееннер:

– Арса, пiс, парып, iкi чўсче динарийге халас алып, оларға ўлеп пирчебiс пе?

³⁸ Иисус, тiзең, олардаң сурған:

– Сiрернiң нинче халас пар? Парып кӧр килiнер.

Олар, кӧр килiп, тееннер:

– Пис халас паза iкi палых пар.

³⁹ Андада Иисус кiзiлернi кӧк отта кизекти одыртырғлап саларға чахаан. ⁴⁰ Олар чўзерлеп, илiгерлеп изере одырғлабысханнар. ⁴¹ Иисус, ол пис халасты паза iкi палыхты алып, ӧре кӧрiп ала, алғабысхан. Анаң халасты, сындырып, чонға ўлезiннер тiп, ўгренчiлерiне пирген. Iкi палыхты iдӧк ўлеп пирген. ⁴² Прайзы, чiп, тос парған. ⁴³ Анаң халған халастарны паза палыхтарны чыбысханнарында, он iкi торасха толдыра пол парған. ⁴⁴ Прайзы пис муңа чағын ир кiзi азыранған анда.

Суғча чөргені

(Мф 14:22-33; Ин 6:15-21)

⁴⁵Аның соонда Иисус үгрөнчлөрүн Позынаң пурун көлнiң аархы саринзар, Вифсаидазар, ызыбысхан, Позы, тiзең, чонны нандырарға тiп, халған. ⁴⁶Чонны позыдыбызып, Иисус тағзар пазы-рарға парған. ⁴⁷Иирде киме көл ортызына читкен, Ол, тiзең, чар хазында чалғызан хала парған. ⁴⁸Чил удур саап, кимедегилер чүс полбин, майығып, ирееленчеткеннерин көрiп, Иисус тан алын-да, үс-алты час аразы туста, оларзар суғча пас килген. Ол иртiре парарға итчеткенiнде, ⁴⁹үгрөнчлөрi, Аның суғ үстүнче чөрчеткенiн көрiп, сүне тiп сағынып, хысхырыза түскеннер. ⁵⁰Аны көрiп, прайзы хорых парған. Иисус оларға андада тапсабысхан:

– Махачы тудыныңар! Минмин. Хорыхпанар!

⁵¹Анаң киме одырыбысхан. Чил тохтап чөрiбiскен. Үгрөнчi-лерi пос алынча чапсысханнар паза тың хайхасханнар. ⁵²Чү-ректөрi тас осхастанар, олар Иисус пис халасты анча кiзее үлеен хайхасты даа оңар полбааннар.

Геннисаретте имнеенi

(Мф 14:34-36)

⁵³Көлнi кис парыбызып, олар Геннисарет чирiнде чарға сыхханнар. ⁵⁴⁻⁵⁵Кимеден түскеннерiнде, андағы чуртағчылар Иисусты танып салғаннар. Аның килгенiненер прай ибiре сағба тар-адыбысханнар. Иисус полған чирзер ағырығ кiзiлернi төзектiгөк ағыл сыхханнар. ⁵⁶Иисус килген не чирде, саарда алай аалда ба, Андар ағырығ кiзiлернi ағылып, ачых чирде салып, Аның кип-азаана хол даа теертiп аларға сурынғаннар. Агаа тененнерi чазылғаннар.

Улуғларның кибiрлерi

(Мф 15:1-20)

7 Иисуссар фарисейлер паза Иерусалимнең килген Моисей Чахии пiлiгчiлерiнiң хай пiреелерi чылыс парғаннар. ²Олар Иисустың үгрөнчiлерiнiң хай-пiрсi «кiрлiг» саналчатхан холнаң халасты ал чееннер тiп (кибiр хоостыра, халас аларда, хол чайыбызарға кирек), ол чозахты хыйыстырчатханын көрiп, оларны пыролааннар. ³Фарисейлер паза пасха даа иудейлер, пурунғылар кибiрiнең, хол иптеп чууп албаанда, азыранмачаңнар.

⁴Садыҥдан нима ал килзелер, сырай-хол чайыбыспаанда, чирге пастабачаннар. Тудынчатхан пасха даа кибірлері иледе полған: айах-чірче нимені, хазаннарын, сіреелерін чуғлабыспаанда, тудынмачаннар. ⁵Анаң фарисейлер паза Моисей Чахии пілігчилері Иисустаң сурғаннар:

– Ноға синің үгренчилерің, пурунғыларның кибірін сайбап, хол чуғбин халас чіпчелер?

⁶Иисус, оларға нандырып, теен:

– Сіреденер, чойырхостарданар, ухаанчы Исайинің пічиинде пазылғаны хоостыра, Худай орта чоохтаан: «Пу кізілер Мині тілде ле улуғлапчалар. Оларның чүректері, тізең, Миннең ырах.

⁷Чонның кибір-чозахтарына ла кізілерні үгредіп, Мині тик ле улуғлаачых полчалар». ⁸Сіпер, Худай чахиин тасты, кізі кибірінен устанчазар: чірче-айахтарын чуупчазар, пасха даа андағох ла нимелер итчезер.

⁹Анаң теен оларға:

– Худай чахиин хыйыстырып, пос кибірлеріне тудынчатханнарын чахсы ба ол? ¹⁰Моисей^с чоохтаан хайза: «паба-іченні улуғла, паба-ічеденер хомай чоохтанғаны кізіні өлімге ағылар». ¹¹Сіпер, тізең, тіпчезер: «Кізі поэның пабазына алай ічезіне „Сіперге пирерін Худайға пир салдым“ тізе, ¹²ол кізі паба-ічезіне полыспаза даа чарир». ¹³Иди сіпер, пос салған чозахтарына тудынып, Худай сөзінең хыйа полчазар. Андағ нима көп идедірзер.

¹⁴Анаң, прай чонны хығырып алып, Иисус оларға теен:

– Прайзынар Мині истіңер паза піліп аларға күстеніңер. ¹⁵Кізіні тастынаң кірген нима пір дее кірлебинче. Истінең сыххан нимезі кірлепче аны. ¹⁶Истер хулаа пар кізі иссин.

¹⁷Анаң, чоннаң хыйа пазып, тураа кіргенде, үгренчилері Аннаң ол кип-чоохтанар сурғаннар. ¹⁸Иисус оларға теен:

– Нөөс сіпер дее піл полбинчазар? Нөөс оңар полбинчазар: тастынаң кірген нима кізіні пір дее кірлебинчеткенін? ¹⁹Ол, аның чүреене нимес, хурсағына кіріп, сығара тасталча.

Анынаң Ол ноо даа тамах арығ полчатханын чарлаан.

²⁰Паза аннаң андар Ол теен:

– Кізідең сыхханы кізіні кірлепче. ²¹Кізінің істінең, чүреенең сыхча чабал сағыс, чөреес хылых, оғырлас, өдіріс, ²²оралыс, чабдыланыс, хыртыс, алаахтырыс, істі чохтаныс, Худайға тоғырланыс, атааннас, көкеесімненіс, чөнгені – ²³прай ол нима, кізі істінең сығып, кірлепче аны.

Ханаан чиріндегі ипчинің киртінізі

(Мф 15:21-28)

²⁴ Аннаң парып, Иисус Тир паза Сидон чирлерінзер читкен. Ол, тураа кіргенде, Позын таныбазыннар тіп сағынған, че чазын полбаан. ²⁵ Чабал хут кірген хыстың ічезі, Аннаңар ис салып, Иисуссар пас киліп, Аның азаана түскен. ²⁶ Ол иудей нимес, сиропиниктер төлінең сыххан ипчі полған. Ол Иисусты хызынаң айналарны сығар пирерге сурынған. ²⁷ Че Иисус ағаа теен:

– Пастап палаларны тосхыр салар кирек, палалардаң халас пылаап, адайларға тастап пирчеткені чахсы нимес.

²⁸ Ипчі, тізең, Ағаа нандырған:

– Андағ, Хан-пигім^с. Че адайлар даа стол алтында палалар тоолатханын чидірлерөк.

²⁹ Андада Иисус ағаа теен:

– Пар, пу чооғың үчүн чабал хут хызыннаң сых парды.

³⁰ Ол ипчі, ибінзер киліп, көрзе, чабал хут хызынаң сых партыр, палазы төзекте чатча.

***Туных паза топыр тілігі кізіні
айдас иткені***

³¹ Тир паза Сидон чирлерінең сығып, Иисус, Он саар чирін тобыра пазох Галилей көлзер пар сыххан. ³² Чол париғанда, Аныңар туных, тілі хомай кізіні ағылып, Аны холын сал пирерге сурынғаннар. ³³ Иисус ол кізіні чоннаң хыйа апарып алған, Позының салааларын ол кізінің хулахтарына сыххан. Анаң, түкүрібізіп, аның тіліне теерткен. ³⁴ Öör көріп, улуғ тынып ала, чоохтаныбысхан ағаа:

– Еффафа. Ол «азыл пар» теені полча.

³⁵ Олох туста ол кізі, хулаа чарып, тілі айланып, арығ чоохтан сыххан. ³⁶ Иисус кізілерге анзын пірдеезіне таратпасха чахаан. Че нинче дее хызаанназа, ол тылаас чонға алғым тарап парған. ³⁷ Кізілер, тың хайхазып, чоохтасхлааннар:

– Прай нимені чахсы итче: туныхтарын истер иде, тіл чохта-рын чоохтазар иде.

Иисустың төрт муң кізіні тосхырғаны

(Мф 15:32-39)

8 Ол күннерде чон илееде көп чыыл парған. Оларға чичен ние чохта, Иисус, үгрөнчїлерїн хығыртыбызып, теен:

– ²Чон аяастыҕ Мағаа: үс күн Миннең хада пол парирлар, чичен нимелерї, тізен, чоғыл. ³Азырабин иблерїне ызыбыссам, чолда күстерї сығып, майығарлар. Хайзылары ырахтын нооза.

⁴Үгрөнчїлерї Ағаа нандырғаннар:

– Пу хуу чазыда оларны азырїрға халас хайдаң алар?

– ⁵Сїрернїң нинче халас пар? – сурған олардаң Иисус.

– Читї, – тееннер олар.

⁶Андада Ол, чонға чирге одыр саларға чахып, читї халасты алғабызып, сындырыбызып, кїзілерге үлезїннер тїп, үгрөнчїлерїне пирген. Олар чонға үлееннер. ⁷Оларның көмес палыхтары полғанох. Аны алғабызып, идөк чонға пирерге чахаан. ⁸Прайзы, чїп, тосхан. Халғанын читї корып чыып алғаннар. ⁹Чеең кїзілер саны төрт муңа чағын полған.

Иисус чонны аннаң позытхлабысхан. ¹⁰Позы аның соонанох үгрөнчїлерїнең хада, кимее одырып, Далмануфа чирзер чүс парыбысхан.

Фарисейлер таныҕ сурчалар

(Мф 16:1-12)

¹¹Андарох фарисейлер килїп, Иисуснаң талас сыхханнар. Аны сыни, тигїрдең таныҕ хысханнар. ¹²Ол, улуҕ тынып, чоохтанған:

– Пу төл ноға таныҕ хысча. Сынны чоохтапчам сїрерге, пїр дее таныҕ полбас.

¹³Анаң, олардаң хыйа пазып, пазох кимее одырып, көлнїң тїгї саринзар кис парыбысхан.

¹⁴Үгрөнчїлерї, тізен, халас аларға ундудып, кимеде пїр ле халастыҕ парғаннар. ¹⁵Ол үгрөнчїлерїне чахып парған:

– Сизиктїг чөрїнер, фарисейлернїң паза Иродтың ачытхыларынаң китенїнер.

¹⁶Пос аразында олар чоохтасханнар:

– Пїстїң халас чохтанар иди тїпче полар.

¹⁷Иисус, олар ние чоохтасчатханын пїлїп, үгрөнчїлерїне теен:

– Сїрер халас чоғын үзүрчезер бе? Ам даа оңарбинчазар, пїл полбинчазар ба? Чүректерїң ам даа, тас чїли, хат парған полчаң

ма? ¹⁸Харахтарың пар даа полза, көрбинчезер, хулахтарың пар даа полза, испинчезер. Ундут салдар ба? ¹⁹Пис муң кізее пис халас сындырғанымда, артханын нинче торас чыып алғазар?

– Он ікі, – нандырғаннар Ағаа.

– ²⁰Төрт муң кізее читі халас үлеенімде, халғанын нинче корып чыып алғазар?

– Читіні, – нандырчалар.

– ²¹Андағада ноға аны сағысха алын полбинчазар? – теен оларға Иисус.

Харах чохты чазылдырғаны

²²Олар Вифсаидазар читкеннер. Иисуссар харах чох кізіні чидін килгеннер. Иисусты ағаа холын теертібизерге сурынғаннар.

²³Ол, харах чох кізіні чидініп, аалдаң апарыбысхан, анаң, хараана түкүрібізіп, холын ағаа салып, аннаң көрче бе тіп сурған.

– ²⁴Йа, көрчем. Итсе, иртчеткен кізілерні ағастардаң пасха көрбинчем, – тіп нандырған тігізі.

²⁵Иисус, пазох холын хараана салып, ағаа көрерге чахаан. Анзы, чазыл парып, ибіркіні чарых көр сыххан. ²⁶Иисус, аны нандырып, аалзар кірбеске, пірдеезіне чоохтабасха чахаан.

Пётр Иисусты Худай Оолғы тіп аданча

(Мф 16:13-20; Лк 9:18-21)

²⁷Анаң үгрэнчілерінең хада Филипп Кесары саарның чирлерінзер парған. Чол пара, Ол үгрэнчілерінең сурған:

– Кізілер Мині кем тіп санапчалар?

– ²⁸Хайзы Кіреске түзірчен Иоанн, піреелері – Илия, паза пасалары ухаанчыларның пірсі полар тіп санапчалар, – тееннер олар.

– ²⁹Сірер чи Мині кем полар тіп санапчазар, – сурған Иисус.

– Син Мессий-Христоссың, – нандырған Ағаа Пётр.

³⁰Андада Ол үгрэнчілерін Позынаңар пір дее кізее чоохтабасха хатығлаан.

Иисус Позының ирееленістерінеңер, өлімінеңер паза тірілерінеңер ухаанчылапча

(Мф 16:21-28; Лк 9:22-27)

³¹Анаң Ол Кізі Оолғына көп чобаларға кирек полчатханнар, ах сағаллар, улуғ абыстар паза Моисей Чахии пілігчілері Аннаң тоғыр поларларынаңар, Аны өдірерлерінеңер, че үзінчі

күнінде Ол тіріл парарынаңар үгреде чоохтаан. ³² Анзын Ол прайзына көні чоохтаан. Че Пётр, Аны хыйа апарып, удурласхан. ³³ Иисус, тізең, хайбағыныбызып, үгрөнчїлерїне көрїп ала, Пётрны тығырған:

– Аар пар Миннең, сайтан. Син Худайнин сағынминчазың, кїзі синче сағыстығың.

³⁴ Анаң, чонны паза үгрөнчїлерїн Позынаңар хығырып, теен:

– Кем Минїң соомча парарға итче, ол поэзынаңар ундут салзың, кїрезїн алып, Минїң соомча парзың. ³⁵ Кем поэзының тынын ал халарға итче, ол аны чїдїр салар. Кем тынын Минїң паза Чахсы Хабарның үчўн салар, ол аны ал халар. ³⁶ Ноо туза кїзее тиксі-тилекейнї ээлензе, че тыны-чаанын ардат салза? ³⁷ Алай поэзының тыны үчўн хайдағ паанаң төленер ол? ³⁸ Пу ай-пораан, чазыхтығ төл аразында пїреезі Миннең алай Минїң сөстерїмнең уйатса, андада Кїзі Оолғы даа Пабазының сабланызында ах-арығ ангеллерїнең хада килген туста андағ кїзїдең уйадарох.

9 Иисус оларға теен:

– Сынны чоохтапчам сїрерге, мында турчатханнарның хайзылары сын чирге нанғалаххаох Худай хан-ўлғўзїн күзїнде килгенїн көрїп аларлар.

Иисустың хубулғаны

(Мф 17:1-13; Лк 9:28-36)

² Аның соонаң алты күн ирт парғанда, Иисус, Пётрны, Иаковты паза Иоанны ла Позынаң хада алып, пөзїк тағзар парған. Анда оларның алнында Иисус хубул парыбысхан. ³ Аның кип-азаа чылтырах паза хар осхас аппағас пол килген. Пу чир ўстўнде ис ағартчаңнарның пїрдеезї иди ағарта чууп полбас ах полғаннар олар. ⁴ Анаң оларға Илиянаң Моисей көрїн килгеннер паза Иисуснаң чоохтасханнар. ⁵ Пётр андада Иисусха тїп тур:

– Ыгретчї! Пїске мында хайдағ чахсы. Ыс отах турғыс пїрибїс: пїрсїн – Сағаа, пїрсїн – Моисейге паза пїрсїн – Илияа.

⁶ Пётр, тың хорых парғаннарынаңар, нїме тирїн пїлбїн, иди чоохтанған. ⁷ Пулут сығып, оларны көлебїскен. Пулутсартын ўн истїл килген:

– Пу хынчатхан Оолғым Минїң. Истїнер Аны!

⁸ Анаң үгрөнчїлерї кинетїн ибїре хайбағыныбыссалар, хости, Иисустаң пасха, пїр дее кїзі чоғыл.

⁹Тағдаң түсчөткөннерінде, тізең, Иисус оларға, Кізі Оолғы үреп, тірілгенче, пу көргөн нимеденер пірдеезіне чоохтабасха ча-хаан. ¹⁰Үгрөнчїлерї кізее таратпааннар, че пос аразында үзүріп, чоохтасханнар:

– Өлім соонда тіріл килер теені ниме полчаң?

¹¹Анаң үгрөнчїлерї Иисустаң сурғаннар:

– Моисей Чахии пілігчїлерї, Илия пурун килер тіп, чоохтааннар, хайза?

¹²Иисус оларға нандырған:

– Анзы сын. Илия, пурун киліп, прай ниме тимнеп саларға кирек. Кізі Оолғына за, пазылғанни, көп ирее паза хыйыхтас көрерї түсче. ¹³Че сірерге чоохтапчам: Илия кил парғанох, че аны, Худай Пічиинде^c пазылғаны хоостыра, хынғанни ит парыбысханнар.

Оолағасты чазылдырғаны

(Мф 17:14-20; Лк 9:37-43)

¹⁴Анаң халған үгрөнчїлерїнзер нандыра айланғаннарында, Иисус көрзе, ибіре чон чыылыс партыр, Аның үгрөнчїлерї, тізең, Моисей Чахии пілігчїлерїнең талас парчалар. ¹⁵Иисусты көр салып, чон таннап парған. Кїзілер, Аныңзар чүгүрізіп, Аны алғыстаснаң удурлааннар. ¹⁶Иисус Моисей Чахии пілігчїлерїнең сурған:

– Сїрер нимеденер оларнаң таласчазар?

¹⁷Чон аразынаң пір кїзі, сығып, Ағаа нандырған:

– Үгретчї! Мин Синзер тіл тартчаң чабал хут кірген оолғымны ағыл килдім. ¹⁸Чабал хут аны хайда ла полза сил тастабысча. Анаң паланың ахсынаң көбік ағып, ол тістерін хычырат сыхча паза, тыып парып, чатча. Мин чабал хутты сығардыртарға тіп, Синїң үгрөнчїлерїне айланғам, че олар аны сығар полбааннар.

¹⁹Ағаа нандырып, Иисус теен:

– Йо-о, пу киртізі чох төлнї! Нинчезін Мин сірернең хада поларбын? Хачанға теере сірернең сыдазим? Ағылыңар аны Минзер.

²⁰Чабал хут кірген паланы Иисуссар ағыл килгеннер. Айна, Иисусты көр салып, оолахты чирге тастап, аны талдыр сыххан. Чирге аңдарыл парып, ол пала ағактан сыххан, аның ахсынаң көбік ағыбысхан. ²¹Иисус ол пабадаң сурған:

– Үр ағыр парир ба піди?

Анзы нандырған:

– Кічигдең сығара. ²² Көп хати чабал хут, аны чох идерге полып, отха паза суға тастаан. Пірее ниме ит полар ползан, піске айап, полыс пирдек.

²³ Иисус ағаа нандырған:

– Ноға иди «пірее ниме ит ползан» тіпчезің? Киртінчеткен кізее прай ниме толдырылчаа пар.

²⁴ Оолағастың пабазының харахтары частанып, ол сах андох алданып ала Ағаа теен:

– Киртінчем, Хан-пигім, полыс пир мағаа, киртінізім тыыт пир.

²⁵ Иисус, ибیره чон чылысчатханын көріп, чабал хутха теен:

– Тіл тартырчатхан, хулах испес итчеткен чабал хут! Минің чарғы-чахиимны ис: сых пу оолахтаң паза кірбе ағаа!

²⁶ Чабал хут, аахтабинаң, оолахты сілігіп ала, аннаң сых чөрі-біскен. Оолағас, өліг ле чили чатхан. Көбізі «ол өл парды» тіскеннер. ²⁷ Че Иисус аны, холынаң тудып алып, көдіре тартхан. Оолах сах андох тур килген. ²⁸ Иисус тураа кіргенде, үгренчілері Аннаң ағылахха сурғаннар:

– Піс ол чабал хутты ноға сығар полбаан полчаңмыс?

– ²⁹ Андағларны, пазырып ла паза ораза тудып, сығарарға кирек, – нандырған оларға Иисус.

Иисус Позының өлімінеңер пазох ухаанчылапча

(Мф 17:22-23; Лк 9:43-45)

³⁰⁻³¹ Аннаң сығып, олар Галилей чирінче ирткеннер. Иисус үгренчілерінең, үгредіп ала, чоохтас парғаннаңар, кізілер оларның хайдазын пілбезіннер тіп сағынған. Ол Кізі Оолғы кізілернің холына пиріл парардаңар, анаң Аны өдір саларларынаңар паза үзінчі кўнінде Ол тіріл килерінеңер оларға чоохтаан. ³² Че үгренчілері Аны оңар полбааннар, сурарға, тізең, тідінмееннер.

Кем улии тіп таласханы

(Мф 18:1-5; Лк 9:46-48)

³³ Олар Капернаумзар читкеннер. Хачан ибге кіргеннерінде, Иисус үгренчілерінең сурған:

– Чолда пос алынча нимеденеңер иди талас парғазар?

³⁴ Үгренчілері тапсабааннар. Чол парчадып, олар постары аразында кем улии тіп талас парғаннар. ³⁵ Иисус, одыр салып, он ікі үгренчізін хығырып алып, оларға чоохтанған:

– Кем сірернің араңарда пастағызы поларға хынча, ол прайзының халғанчызы поларға паза прайларының алны-кистіне чүгүрерге кирек.

³⁶Анаң алныларына паланы турғызып, аны хучахтап алып, теен:

– ³⁷Кем, Мині аарлап, мындағ паланы чүрекке алза, ол Мині алынарох. Кем Мині алынза, тізең, ол Мині нимес, че Мині ысхан Худайны алынар.

Кем сірердең тоғыр нимес, ол сірернең хада

³⁸Андада Иоанн теен:

– Үгретчі! Піс Синің Адыңнаң айналарны сығарған кізіні көргебіс, че ол пістің арабыстаң нимес. Ол пістің арабыстаң нместеңер, піс ағаа чабал хуттарны сығарарға чаратпаабыс.

– ³⁹Тохтатпаңар аны. Мині адап, хайхастар итчеткен кізі соонаң Мині сөклеп полбас. ⁴⁰Кем сірердең тоғыр нимес, ол – сірернең хада. ⁴¹Мині сағынып, сірерге, Мессий-Христос үгретчелері тіп, пірее чірче суғ пирген кізі, сынны чоохтапчам, сыйығы чох халбас, – нандырған Иисус.

Хычаланыстаңар

(Мф 18:6-9; Лк 17:1-2)

⁴²Мағаа киртінчеткен кічіглернің піреезін дее сын чолдан хыйыстырған кізее, мойнына теербен палғадып, суға тастатырыбысханы артых поларчых. ⁴³Сынап сині холың чазыхха сучатса, үзе сабыс аны. Мөгі чуртасха^c кинек кіргені көйчеткен көлзер, успас отсар ікі холлығ тастатханнаң артых полар. ⁴⁴Хурттар тігі чирде тохтағ чох оларны үтепчелер, чалын, үспин, көйче. ⁴⁵Сынап сині азааң чазыхха кирчетсе, үзе сабыс аны. Мөгі чуртасха саар азахтығ кіргені көйчеткен көлзер, успас отсар ікі азахтығ тастатханнаң артых полар. ⁴⁶Хурттар тігі чирде тохтағ чох үтепчелер, чалын, үспин, көйче. ⁴⁷Сынап чазыхха сині хараан сучатса, аны сығара ал тастабыс. Худай хан-чирінзер саар харахтығ кіргені көйчеткен көлзер ікі харахтығ тастатханнаң артых полар. ⁴⁸Хурттар анда тохтағ чох оларны үтепчелер, чалын үспин, көйче. ⁴⁹Тайыға салылчатханы туснаң тусталғанни, ідөк полғаны ла чалыннаң арығлалар. ⁵⁰Тус – ол чохсы нима. Че тустың тадии сых парза, аны хатап ачығ хайди идіп алар. Төөле тустығ полыңар. Пос аразында ынағ полыңар.

Чарылыстанар

(Мф 19:1-12)

10 Иисус, андартын чол сығып, Иордан суғның озаринзар, Иудей чиринзер, килген. Иисуссар пазох кизилер чылысханнар. Ол пазох оларны үгреде чоохтаан. ²Аныңзар фарисейлер пас киліп, сыни-кити сурғаннар:

– Иреччи кизее чарылызарға чарадылча ба?

³Иисус оларға теен:

– Моисей сіерге ниме чахаан?

– ⁴Ири ипчизине чарылыс пичиин пас салза, Моисей чарылызарға чаратхан, – нандырғаннар олар.

⁵Андада Иисус оларға теен:

– Сіернің хатығ чүректеринни піле, пу чахиин пасхан ол.

⁶Чир пастап пүтчеткенде, Худай иреннең ипчини чайап салған.

⁷Аннаңар ир кизи, паба-ичезинен чарылып, ⁸ипчизинен пірик парар. Олар ікблең пір кизи осхас пол парарлар: ікі кизи полбин, пір кизи пол парчалар. ⁹Худай піріктір салғанны, тізең, кизи чар полбас.

¹⁰Соонаң, тураа киргеннеринде, үгречилери Иисустан аннаңар хатабох сурғаннар. ¹¹Иисус оларға чоохтап пирген:

– Ир кизи, ипчизинен чарылызып, пасха ипчини ал салза, ол анынаң оралысханға килісче. ¹²Ипчизи дее, иринең чарылызып, пасха ирге пар салза, ол анынаң оралысханға килісче.

Иисус олғаннарны алғанча

(Мф 19:13-15; Лк 18:15-17)

¹³Кизилер палаларын Иисуссар, алғабыссын тіп, ағылғаннар. Че үгречилери оларны көксееңнер. ¹⁴Аны көре, Иисус, тарын парып, оларға чоохтанған:

– Палаларға Минзер иртерге чарадынар, харығ полбаңар оларға. Худай хан-чирі пала осхас кизилерни полар. ¹⁵Сынны чоохтапчам сіерге, Худай хан-үлгүзін олған чили удурлабааннары Худай хан-чиринзер хачан даа кир полбастар. ¹⁶Анаң, олғаннарны хучахтап, пастарына холларын салып, оларны алған.

Пай кизинең чоохтасханы

(Мф 19:16-30; Лк 18:18-30)

¹⁷Иисус чорыхха тимненчеткенде, хайдағ-да кизи, ойлап киліп, Аның алнына тізекке түскен:

– Чахсы үгретчи! Мөгі чуртас алар үчүн мин ниме идерге кирекпін?

¹⁸ Иисус ағаа теен:

– Син ноға Мини чахсы тидің? Пирдеезі чахсы нимес, чалгыс Худай ла андағ. ¹⁹ Чахыңларын пілчезің ме? Өдірбе, оралыс чөрбе, оғырлаба, чой киречілебе, кізіні хыйыхтаба, пабаң-ічеңні улуғла.

– ²⁰ Үгретчи, мин чииттең іди чуртаам, – нандырған ол кізі.

²¹ Иисус, ол кізізер көрібізіп, аны чүрекке алынып, теен ағаа:

– Пир ниме сағаа читпинче: парып, прай пар-чох нименні садыбыс, ахчаңны чох кізілерге үлебіс, андада пайың тигірде полар. Анаң Минзер киліп, кірезің алып, соомча пар.

²² Пу сөстерні истіп, ол кізі арын парыбысхан. Пайы улуғданаар, ол мөніс көңніліг хыйа пастыра халған.

²³ Иисус, ибіре харахсыныбызып, Позының үгретчилеріне теен:

– Пай кізілерге Худай хан-үлгүзінзер кірері хайдағ сидіктір.

²⁴ Үгретчилері ол сөстерге хайхааннар. Иисус, тізең, оларға хатабох чоохтанған:

– Палаларым! Ис-пайға ізенчеткеннерге Худай хан-үлгүзінзер кірері хайдағ сидіктір. ²⁵ Пай кізі Худай хан-үлгүзінзер киргенче, тибее іне үдінең үтіп аларға оой полар.

²⁶ Үгретчилері, тізең, улам хайхазып, пос алынча чоохтасханнар:

– Андағда кем арачылан полар ни?

²⁷ Иисус, оларзар көрібізіп, теен:

– Кізілер ит полбас ниме ол, Худай ла идер аны. Худай прай ниме ит полар.

²⁸ Андада Пётр Ағаа чоохтаныбысхан:

– Мына піс, прай нимебісті тасты, Синің сооңча чөрчөбіс.

²⁹ Иисус нандырған ағаа:

– Сынны чоохтапчам сірерге, Минің паза Чахсы Хабарның үчүн иб-чуртын, харындас-пичелерін, паба-ічезін, палаларын, хыраларын тастааннары прай нимее чидіп аларлар. ³⁰ Сағам даа, сүрдірчеткеннерінде, чүс хатап көп тураларға, харындас-пичелерге, паба-ічелерге, палаларға паза хыраларға чидерлер. Килер туста, тізең, оларға мөгі чуртас пирілер. ³¹ Че пастағыларының көбізі соонда пол парар, соондағыларның көбізі, тізең, алнында пол парар.

Иисус өлімінеңер паза тірілерінеңер пазох ухаанчылапча

(Мф 20:17-19; Лк 18:31-34)

³² Хачан олар Иерусалимзер чол тутчатханнарында, Иисус алында париған. Үгрөнчїлерї, тізең, Аның соонча улуғ үрүгїсте, хорығып ала, пастырғлааннар. Иисус, он ікі үгрөнчїзін хығырып алып, Позынаң ниме поларынаңар пазох оларға чоохтап сыххан:

– ³³ Мына піс Иерусалимзер парирбыс. Анда Кїзі Оолғын, садып, улуғ абыстарның паза Моисей Чахии пілігчїлерїнін холына пірібізерлер. Олар Аны, өлімге чарғылап, пасха худайлығларның холына пірібізерлер. ³⁴ Ағаа кўлерлер, чаба тўкўрерлер, соғарлар анаң өдір саларлар. Че үзінчї кўнінде Ол тіріл парар.

Зеведей оолларының сурынызы

(Мф 20:20-28)

³⁵ Андада Зеведей ооллары Иаков паза Иоанн, Иисуссар пас кїліп, тееннер:

– Үгретчї! Піс Синї пір ниме толдыр пирерге сурынчабыс.

– ³⁶ Ниме идерге кирекпін Мин сірерге? – сурған олардаң Иисус.

– ³⁷ Синїң үлгўн килзе, пірсїбіске Синїң үлгў сірееннїң он саринда, пірсїне сол саринда одыр саларға чарат, – нандырғаннар Ағаа олар.

³⁸ Че Иисус оларға теен:

– Ниме сурчатханнарыңны пілбинчезер. Мин ісчєткен чїрчєдєң іс поларзар ба? Мин кїреске тўскєнни кїреске тўс поларзар ба?

– ³⁹ Пол поларбыс, – нандырғаннар олар.

Иисус, тізең, оларға теен:

– Мин іскєн ідістең ізерзер, Минөк чїли кїреске тўзерзер.

⁴⁰ Миннең оң ма, сол ба саринда одырары, тізең, Миннең полбас, кемге тимнелген, олар одырарлар.

⁴¹ Аны истїп, он үгрөнчїзі Иаковнаң Иоаннға тарых парған.

⁴² Иисус, тізең, оларны хығырып алып, чоохтанған:

– Сїрер пілчезер, чоннаң устапчатханнар чонға хан-пиг полчалар паза чонның пастыхтары ағаа чарғы-чахаан салчалар.

⁴³ Сїрернїң араңарда андағ ниме полбазын: кем улии поларға харасча, анзы нымысчы ползын сірерге. ⁴⁴ Кем араңарда пастағызы поларға сағынча, анзы хул ползын. ⁴⁵ Кїзі Оолғы даа

кізілерні Позының алны-кистіне чөргізерге нимес, че пасхаларына нымыха чөріп, көп кізі үчүн, толыг полып, Позының тынын пирибізерге килген.

Харах чох Вартимейнің көр сыхханы

(Мф 20:29-34; Лк 18:35-43)

⁴⁶ Аңаң олар Иерихонзар читкеннер. Хаңан Исус Позының үгречілерінең паза хооп чөрген илееде чоннаң хада Иерихоннаң сыхчатханнарында, чол хазында харах чох Вартимей, Тимейнің оолғы, кіленіп одырчатхан полған. ⁴⁷ Назареттегі Исустың ирчеткенін ис салып, ол хысхырыбысхан:

– Давид төлі Исус, айадах мағаа.

⁴⁸ Аны тығырғаннар, че ол улам хысхыр сыххан:

– Давид төлі, айадах мағаа.

⁴⁹ Исус, тохтап, чоохтанған:

– Хығыр киліңер аны.

Харах чох кізіні хығырып, тееннер ағаа:

– Че, өрін. Турып, пас пеер. Ол сині хығырча.

⁵⁰ Ол, турып, тастындағы кибін суурып, Исуссар пас килген.

⁵¹ Исус аның чоохтанғанына нандырып:

– Миннең ниме киректір сағаа? – тіп сурған.

– Үгретчим, көрерге, – нандырған анзы.

⁵² Исус ағаа чоохтанған:

– Пар, киртінізің сині арачылады.

Олох туста ол кізі көріп пастан паза Исустың соонча пар сыххан.

Исустың Иерусалимзер үлүкүн кибірлі кіргені

(Мф 21:1-11; Лк 19:28-40; Ин 12:12-19)

11 Иерусалимге, Виффагий паза Вифаний аалларға чагдап одырғаннарында, Елеон таға чидіп, Исус Позының үгречілерінің ікізін алнынзар ызыбысхан. ² Оларға теен:

– Алныбыста чатхан пу аалларзар парыңар. Андар читсер, сиденге палғаан, кізі мүнмеен чиит эштекке орта поларзар. Аны, систіп, пеер чидін килерзер. ³ Піреезі сірерге тапсаза, нандырарзар: «Ол Хан-пигібіске кирек, соонаң Ол аны нандыра ыс пирер».

⁴ Үгречілері, аалзар парып, анда тасхар хаалхаа палғаан эштекті таап, аны систібіскеннер. ⁵ Анда турғаннарның хай піреелері оларға тееннер:

– Ниме ит турзар, ноға ол малны систер?

⁶Ўгрэнчїлер Иисус чоохтаанни нандырғаннарında, оларны позыдыбысханнар. ⁷Эштекті Иисуссар ағылып, малға постарының киптерін арта чазыбысханнар. Иисус ағаа мўніп алған. ⁸Кїзілер Аның чолына киптерін чаза тастааннар, пасхалары ағас салааларын кизіп тўзееннер. ⁹Алны-соонча парғаннары хысхырысханнар:

– Осанна!* Хан Худайның адынаң Килчеткенге алғас ползын!

– ¹⁰Хан Худайның адынаң килчеткен Давид пабабыстың ўл-гўзіне алғас тўссін! Өөркі Чайаачаа осанна!

¹¹Иерусалимге кїріп, Иисус храмзар^c парған. Андағызын көрїбскен, че орай пол парғаннаңар, он ікі ўгрэнчїзінең хада Вифанийзер сығыбысхан.

Смоква ағазын харғааны

(Мф 21:18-19)

¹²Пазағы күнінде Иисус ўгрэнчїлерінең хада Вифанийдең парїғаннарında, Ол чолда астап парған. ¹³Иисус ырахтынох смоква ағазын көр салған. Халын пўрлері аразында чистек табылар ба тїп, ағассар чағын пас парған, че чистек пызар тус читкелектеңер, пўрлердең пасха ниме көр таппаан. ¹⁴Андада Ол смоква ағазын харғаан:

– Синің чистегїңні паза пїрдеезї хачан даа чїбезїн.

Ўгрэнчїлерї аны искеннер.

Храмны арығлааны

(Мф 21:12-17; Лк 19:45-48; Ин 2:13-22)

¹⁵Иерусалимзер читкеннерінде, Иисус, храмзар кїріп, анда сadyғнаң айғасчатханнарны сығара сўр сыххан. Ахча орнастырчан столларын, иб тахырағын сатчаң сїреелернї тўндере тастаан. ¹⁶Храм өтіре ниме тазирға чаратпаан. ¹⁷Чонны ўгредїп, Ол чоохтаан:

– Минің храмым прай чоннар пазырчаң тура тїп адал парар. Сїрер, тїзең, аны тонағчылар ордазына айландыр салғазар.

¹⁸Иисусты истїп, Моисей Чахии пїлігчїлерї паза улуғ абыстар Аны өдїрер ондай тїлеп сыхханнар. Че прай чон Аның ўгредїи-не таңнапчатханнаңар, Иисустаң китенгеннер. ¹⁹Иир пол килгенде, Иисус саардаң парыбысхан.

* 11:9 «Осанна!» сөс «пїсті арачыла» теенї полча. Иди Хан кїзіні улуғлап удурлачаңнар.

Хуруп парған смоква

(Мф 21:20-22)

²⁰ Иртен олох чолча иртчедіп, көрзелер, смоква чилегезінен ала хуруп партыр. ²¹ Кичеегізін сағысха кир киліп, Пётр Иисуса теен:

– Ыгретчі, көрдек, Син харғаан смоковница хуруп партыр.

²² Иисус оларға нандырған:

– Худайға киртініңер. ²³ Сынны чоохтапчам сігерге, кем тігі таға «көдіріліп, талайзар түс пар» тізе паза чооғы хоостыра поларын пір дее ікінчібезе, прай чўреенң киртінзе, аның сөзінче полар. ²⁴ Аннанар сігерге чоохтапчам, Худайға пазырып, ние дее сурзаңар, киртініңер – ол ние толдырылар. ²⁵ Худайға пазырчатса, тізең, піреезіне тарынған ползаңар, пурнада аның пырозын тастаңар. Андада Тигірдегі Пабаңар даа сігерге чазыхтарынны позыдар. ²⁶ Сігер оларның пыроларын тастабас ползар, сігернің дее пыроңарны Тигірдегі Пабаңар ідөк тастабас.

Хайдағ үлгүнең?

(Мф 21:23-27; Лк 20:1-8)

²⁷ Олар пазох Иерусалимзер читкеннер. Иисус храмда пас чөргенінде, Аныңзар улуғ абыстар, Моисей Чахии пілігчілері паза ах сағаллар пас килгеннер. ²⁸ Олар Аннаң сурғаннар:

– Киректеріңні хайдағ үлгүнең итчезің? Сағаа мыны идерге кем үлгү пирген?

²⁹ Иисус оларға нандырған:

– Мин дее сігердең сурыбызим. Сігер нандыр пирзер, пу ниемелерні хайдағ үлгүнең итчеткенімні чоохтабох пирем. ³⁰ Иоанның кіреске түзіргені Худайдаң ма алай кізілердең ме? Нандыр пириңер Мағаа!

³¹ Олар пос аразында үзүр сыхханнар:

– Худайдаң тізедіс, ол «Андада сігер ағаа ноға киртінмеезер» тир.

³² «Кізілердең» тирге, тізең, чоннаң хорыхханнар. Прай чонаны ухаанчаа санаан. ³³ Аннаң Иисусха піди нандырғаннар:

– Пілбинчедіс.

Андада Иисус оларға теен:

– Мин дее сігерге чоохтабаспын, пу ниемелерні хайдағ үлгүнең итчеткенімні.

Виноград өскірчендердеңер кип-чоох

(Мф 21:33-46; Лк 20:9-19)

12 Иисус оларға кип-чоохтар чоохтап сыххан: – Пир кизи, виноград одырт салып, ибiре сиденнебiскен, чистектi сыға пасчаң оймах хазыбысхан паза хадағчаа иб турғыс салған. Анаң ол чирни виноград өскірчендерге чалға пир салып, позы чөрибiскен.

² Виноград пыс парғанда, ол кизи чалчызын виноград өскірчендерзер позының үлүзiн ағыларға ысхан. ³ Тiгiлерi, тiзең, чалчызын, тудып, сох салып, пир дее ниме пирбин, нандыра ызыбысханнар. ⁴ Ээзи кизи пазох пир чалчызын ысхан. Че олар, аның пазын таснаң чара саап, күлiп ала, аны сығара сүрибiскеннер. ⁵ Ол кизи хатабох пир чалчызын ысхан андар. Анзын, тiзең, өдiр салғаннар. Пасха даа ысхан чалчыларын, хайзын соғып нандырганнар, хайзыларын өдiр салғаннар.

⁶ Ол кизинiң хынған чалғыс оолғы полған. Чалчыларның соонаң ол аны ысхан: «Оолғымнаң чалтанарлар, арса» тiп. ⁷ Че виноград өскірчендер пос аразында чөптезибiскеннер: «Пу виноградник ээзинiң пайын холға кирчен чалғыс оолғы. Аны өдiр салзабыс, пабазының пайы писти полар». ⁸ Анаң оолғын, хаап, өдiр салғаннар, сөөгiн, тiзең, оортах тастабысханнар.

⁹ Виноградник ээзiне ам хайди поларға? Ол, килiп, виноград өскірчендерни өдiр салып, виноградниктi, тiзең, пасха кизилерниң холына пир салар.

¹⁰ Нөös сiрер Худай Пiчиинде «Пүдiрiгчiлерниң хыйа тастаан тазы соонаң, тура пулиин тутчаң иң кирек тас пол парған» теенин хығырбаазар? ¹¹ Мыны Худай пиди иткен. Аны көрiп, пiс чапсысчабыс.

¹² Фарисейлер Иисусты тудып аларға сағын чөргеннер, че чоннаң хорыхханнар. Олар пу кип-чоох постарынаңар полғанын сизiнгеннер, аннаңар хыйа пас парыбысханнар.

Хағанға – хағанни, Худайға – Худайни

(Мф 22:15-22; Лк 20:20-26)

¹³ Соонаң Иисуссар фарисейлердең паза Ирод ханға чағын чоннаң хай пiреелерiн ысханнар. Олар, Иисус пiрее саба чоох сығарыныбызар ба тiп, китееннер. ¹⁴ Иисуссар пас килiп, олар тееннер:

– Ёгретчи! Пис пилчебис, Син көни кизизин, пирдеезинен чалтан-минчазын, пирдеезине чалганминчазын. Кем дее полза, син аны Худайның чолынча парарға сын ёгретчезин. Чоохтап пир писке, Рим хағаныға албан төлирге кирекпис пе алай чох па? Пирерге кирек пе алай чох па?

¹⁵Че Иисус, чой хылыхтарын пиле, оларға чоохтанған:

– Нимее мині сынап одырзар? Динарий ахчаны ағыл пиріңер Мағаа, көрим аны.

¹⁶Олар ахча ағыл пиргеннер. Иисус олардаң сурған:

– Пу динарийде кемнің сомы паза ады?

– Хаған кизини, – нандырғаннар олар.

¹⁷Андада Иисус теен оларға:

– Хағаннин хағанға пиріңер, Худайнин – Худайға.

Ағаа андада прайзы таңнаан.

Тірілердеңер чоох

(Мф 22:23-33; Лк 20:27-40)

¹⁸Аның соонаң Иисуссар саддукейлер^c пас килгеннер. Олар өлімнің соонда кизи тірілбинче тічеңнер. Анаң олар Иисустаң сурғаннар:

– ¹⁹Ёгретчи! Моисей Чахиинда пи́ди чоохталча: «Пирее кизинин харындазы ёреп парза, аның пала чох ипчизи халза, харындазының төлін узарадар ёчўн, туңмазы алзын аны».

²⁰Читі харындас полтыр. Иң улуғлары ипчи алтыр, че төл халғыспин, ёреп партыр. ²¹Ипчизин икинчи харындазы ал салған, идок, пала халдырбин, ёрептир. Ёзинчизи идок төл чоғох ёреп парған.

²²Иди читі харындас соон сўристіре ол ипчини алтыр, че прайзы, пала артыспин, ёреен. Соонаң ол ипчи ёребок парған. ²³Ам олар прайзы тіріл килзе, тірілер кўн чит килзе, ол ипчи хайзыни поларға кирек? Прай читі харындас ол ипчинин ири полған нооза.

²⁴Иисус саддукейлерге нандырған:

– Сі́рер, Худай Пичиин дее, Худай кўзин дее пилбин, иди алчаасха кирче одырзар. ²⁵Кизілер олген соонда тірілзелер, олар ипчи дее албинчалар, ирге дее парбинчалар. Олар тигірдегі ангеллер осхас пол парчалар. ²⁶Худай Моисейге койчеткен ыдырбан хыринда өліглер тірілердеңер «Мин Авраамның^c Худайыбын, Исаактың Худайыбын, Иаковтың даа Худайыбын» теенин Моисейнің пичиинде хығырбаазар ба? ²⁷Ол өліглернің Худайы нимес, че тіріглернің Худайы полча. Аннаңар сі́рер тың алчаастанчазар.

Иң улуғ чахығ

(Мф 22:34-40; Лк 10:25-28)

²⁸ Оларның таласханнарын истіп, анда полған Моисей Чахии пілігчілерінің пірсі, Иисустың иди чахсы нандырчатханын көріп, Иисустаң сурған:

– Чахығларның хайзы иң улуғдыр?

²⁹ Иисус ағаа нандырған:

– Иң улуғ чахығ мындағ: «Ис, Израиль! Пістің не Хан Худайыбыс чалғыс Худай полча. ³⁰ Син прай чүрееннен, прай көңнінен, прай сағызыннан, прай күзіннен Худайыңа хын». Мына иң улуғ чахығ! ³¹ Ікінчізі ағааох төөй: «Чағыныңа поэңа чіли хын». Пу ікі чахығдан улуғ нима чоғыл.

³² Моисей Чахии пілігчізі Иисусха теен:

– Чахсы нандырдың, Ыгретчі! Худай пір ле полча. Аннаң пасха пір дее Худай чоғыл тіп, Син орта чоохтадың. ³³ Ағаа прай чүрееннен, прай сағызыннан, прай көңнінен, прай күзіннен хынғаны паза чағыныңа паарсааны тайыға салған прай нимелерден артых полча.

³⁴ Иисус, Моисей Чахииның пілігчізі хыйға чоохтанғанын көріп, ағаа теен:

– Син Худай хан-үлгүзінең ырах полбиндырзың.

Аның соонаң Иисусха сурығлар пирерге пірдеезі тідінмеен.

Мессий-Христос кемнің төлі?

(Мф 22:41-46; Лк 20:41-44)

³⁵ Иисус, кізілерні храмда үгредерін узарадып, теен:

– Хайди Моисей Чахии пілігчілері Мессий-Христосты Давидтің төлі тіпчеткен полчаннар. ³⁶ Давид поэы Худай Худы хоостыра сөлеен, хайза: «Өөркі Чайяачы минің Хан-пигіме чоохтаан: „Мин Синің ыырчыларыңны азааң алтына тастаанымча, Минің оң саримда одыр тур“». ³⁷ Иди Давид поэы Аны Хан-пигім тіп адапча. Хайди Мессий-Христос аның төлі полчаң андағда?

Көп чон Аны чөпсініп истіп одырған.

Моисей Чахии пілігчілерінең китеніңер

(Мф 23:1-36; Лк 20:45-47)

³⁸ Поэының үгредиинде Ол ідөк чоохтаан:

– Моисей Чахии пілігчілерінең китеніңер. Узун киптеріне чазан салып, чон көп чирлерде чөріп, постарын алғыстаснаң

удурладарға хынчалар. ³⁹ Олар синагогаларда алнындағы орыннарда, той-пайларда төрде одыарарға хынадырлар. ⁴⁰ Өкіс ипчілерні үреге кир салчалар, чон алнында үр пазыраачых полчалар. Худай чарғызы оларға артых түзер.

Өкіс ипчі салған үлүс

(Лк 21:1-4)

⁴¹ Иисус, храмдағы сыйых салчан ідіс хыринда одырып, кизілернің андар ахча салчатханын көрген. Пай кизілер ахча көп тастааннар. ⁴² Че пір чох өкіс ипчі, киліп, ікі оох ахча салыбысхан. ⁴³ Иисус, Позының үгренчілерін хығырып алып, теен:

– Сынны чоохтапчам сіреге, пу өкіс ипчі ідіссер прайзынаң көп ахча салды. ⁴⁴ Көбізі артханын салған, че пу өкіс ипчі, тізең, чічең ниме алар ахчазын салды.

Иерусалимнің иңзерілерін ухаанчылааны

(Мф 24:1-8; Лк 21:5-11)

13 Иисус храмнаң сыхчатханда, Аның үгренчілерінің пірсі Агаа теен:

– Үгретчі! Көрдек пу килкім тастардаң иділген улуғ тураларны.

² Иисус Агаа нандырған:

– Пу улуғ тураларны көрчезің ме? Прай ниме иңзерілер мында, тас үстүнде тас халбас.

³ Хақан храмнаң тоғыра Елеон тағда одырчатханнарында, тізең, Пётр, Иаков, Иоанн паза Андрей, ағылахти халып, Аннаң сурғаннар:

– ⁴ Хақан полар ол ниме? Хайдағ танығ көрербіс піс аның алнында?

⁵ Иисус оларға нандырған:

– Китеніер, пірдезіне алаахтыртпаңар. ⁶ Көп кизі Минің адымнаң аданып килер, «Мин Мессий-Христоспын» тіп аданып, илеедезін алаахтыр саларлар. ⁷ Чағынғы паза ыраххы чаалардаңар ис салзаңар, хорыхпаңар. Прай ол полчаң ниме, че анзы ам даа түгенчізі нимес. ⁸ Чон чоннаң, хан ханнаң тоғыр көдірілер. Анда-мында чир тігірер, хорылыс, өзөгис пол сығар. Прай пу нимелер пала төрирде пасталчатхан тулғахтар осхастар.

Ирее паза чобағ полар
(Мф 24:9-32; Лк 21:12-28)

⁹ Сіерер, тізең, китеніңер. Сіерерні ах сағалларның чарғызына тартарлар паза синагогаларда соғарлар. Миннең үчүн сіерерні хан-пиглернің алнында Минненер киречілирге турғызарлар. ¹⁰ Иди прай чоннарны Чахсы Хабарға пурнада үгрет саларға кирек. ¹¹ Хачан сіерерні, тудып алып, чарғаа апарчатсалар, ниме чоохтирынаңар азынада сағыссырабаңар. Ол туста сіерерге пирілген сағысты чарлаңар. Аны, сіерер нимес, Худай Худы чоохтанар. ¹² Харындазы харындазын, пабазы палаларын өлімге пирер. Палалары, паба-ічеден тоғыр көдіріліп, өлімге пирерлер оларны. ¹³ Минің адымның үчүн сіерерні прайзы хырт көрер. Че тоозазын сыдас парыбысхан на кізі арачылан халар.

¹⁴ Чиркестіг нименің ызых орында турчатханын көр салзар, аннаңар ухаанчы Даниил* чоохтаан полған (хығырған кізі пілер аны), андада Иудей чиріндегілер тағларзар тиссинер.

¹⁵ Тура хырында турған кізі, аннаң түзіп, ибінзер пірее ниме алып аларға тіп кірбезін.

¹⁶ Хырада полғаны кип-азаана айланмазын.

¹⁷ Ол күннерде тойлығ паза час палалығ ипчілерге хыйал-чобағ түзер.

¹⁸ Пу киректер хысхы туста пол парбазын тіп, пазырыңар.

¹⁹ Ол күннерде Худай чир-чайаанны пүдіргеннең ала пу тусха теере көрбеен өзелісті көрерлер. Паза андағ хорғыстығ ниме полбаан, полбас. ²⁰ Хан Худай ол хорғыстығ күннерні хызырбаан полза, пір дее тіріг ниме арачылан полбасчых. Че Позы таллап алған кізілері үчүн ол күннерні хызырған.

²¹ Андада сіерерге піреезі: «Мына Мессий-Христос мында» алай «Ол тігде» тізе, киртінменер. ²² Көп чой мессий-христостар паза чой ухаанчылар сыға саларлар нооза. Худайның таллап алған кізілерін алаахтыр поларлар ба тіп, танығлар паза хайхастар идіп, көзідерлер. ²³ Сіерер, тізең, китеніңер. Мин азынада чоохтап пирдім сіерерге. ²⁴ Ол өзеліс күннерінде күн пүлестел парар,

* 13:14 Пу чиркестіг нимеденер Пурунғы Молчағдағы «Даниил ухаан чоохтары» киндезінде пазыл парған (9:27; 11:31; 12:11). Піди ол пасха худайларға киртінчеткен кізілернің тайығ орнын адаан. Олар пу тайығ орынны Иерусалимдегі храмда пүдір салғаннар.

ай чарыбас. ²⁵Тигірден чылтыстар түс парарлар. Тигірнің күстери тітри түзерлер.

²⁶Олох арада Кізі Оолғын илбек күзінде паза сабланыста пулуттарча пас парғанын көр саларлар. ²⁷Ол, тиксі-тилекейнің төрт саринзар — чир чағазынаң тигірнің үстү-хырина читіре — Позының ангеллерін ызып, Позының таллап алған кізілерін чыып алар.

Ол күн хақан полар?

(Мф 24:32-44; Лк 21:29-33)

²⁸Сірерге смоква ағазы көзидім ползын: аның салаалары, нымзап, пүрлен сыхсалар, чайғы чидіп одырғанын пілчезер. ²⁹Сіреп дее ідөк, Мин чоохтааны толчатханын көріп, Аның мындазын, ізік хыринда, чағын килгенін пілінер. ³⁰Сынны чоохтапчам сірерге, прай пу ниме амғы төл үзілгелеккеөк полар. ³¹Тигірнең чир чіт парарлар, Минің сөзім, тізең, халар.

³²Ол күн, ол тус хақан поларын пірдеезі, тигірдегі ангеллер дее, Оолғы даа пілбинче. Аны Пабам на пілче. ³³Ол тус хақан чит килерін пілбинчеткенде, көрінер, узубанар, пазырынар. ³⁴Кізі ибдең ырах чорыхха сыхчатса, позының нымсычыларына үлгү пирип, полғанына ла ниме идерге, хадағчызына, тізең, сиргек тудынарға чахаан чіли, ³⁵ана ідөк сіреп дее сиргек полынар. Пілбинчезер нооза тура ээзі хақан чиде түзер: иирде, орты хараада ба алай питук тапсир туста, алай күн сығызында. ³⁶Кинетін чиде түзіп, сіреп узупчатханын тудып албазын.

³⁷Сірерге чоохтапчатхан нимені прайзына чоохтапчам: узубанар.

Иисустаң тоғыр чөптөзіг

(Мф 26:1-5; Лк 22:1-2; Ин 11:45-53)

14 Пасха тіп үлүкүнге^c паза Ачытпаан халас пайрамына ікі хоных халған полған. Улуғ абыстар паза Моисей Чахии пілігчилері, Иисусты харанға тудып алып, Аны өдірібізерге сағыныбысханнар. ²Че чонда хорығ сығарбасха тіп, үлүкүнде аны итпеске чарат салғаннар.

Иисус Вифанийде

(Мф 26:6-13; Ин 12:1-8)

³Иисус Вифанийде чызыг палыглыг Симон тiп аттыг кiзiнiң туразында стол кистiнде одырғанында*, андар алавастр iдiс ту-дына пiр ипчi кiр килген. Iдiзiнде аның нард iзiмiнeң сығарған аарлыг миро хайах полған. Ипчi, iдiстiң ахсын талап, Иисуссар пас килiп, хайахты пазына урған. ⁴Анда одырғаннарның хай-пi-реелерi, iкпелеп парып, пос аразында чоохтасханнар:

– Ол аарлыг хайахты ноға iди iретче? ⁵Аны iс чiс динарий-ден дее аарлыға садыбызып, ахчазын чох кiзiлерге iлеп салар-чых, – тiп перiнiскеннер.

⁶Че Иисус оларға теен:

– Хадылбаңар ағаа. Ноға хырысчазар аны? Ол Мағаа чахсы иттi. ⁷Чох кiзiлер сiрернiң хыриңарда хақан даа поларлар. Хақан хынза, анда оларға полыс пир турарзар. Че Мин сiрернең хада тiйле полбаспын. ⁸Пу ипчi идер нименi ит салды. Минi чыырға тимнеп, азынада Мағаа аарлыг хайах сiрттi. ⁹Сынны чоохтап-чам сiрерге, прай чир-чалбахта Чахсы Хабар тарадылар, ноо даа чирде пу ипчi ундулбас iчiн, ол иткен нимеденең чоохталар.

Иуда улуғ абыстарда

(Мф 26:14-16; Лк 22:3-6)

¹⁰Ол арада Иуда Искарот, он iкi iгренчiзiнiң пiрсi, Иисус-ты садыбызарға тiп, улуғ абыстарзар парған. ¹¹Аны истiп, улуғ абыстар iрiн парғаннар паза ағаа ахча пирер пол салғаннар. Иуда, тiзен, Иисусты оларның холына пирiбiзер ондай тiлеп сыххан.

Иудкун чиизин тимнеенi

(Мф 26:17-25; Лк 22:7-14, 21-23; Ин 13:21-30)

¹²Ачитпаан халас пайрамының пастағы кiнiнде, тайыға хура-нны соғыбысханда, iгренчiлерi Иисустаң сурғаннар:

– Син иирде хайда азыранарзың? Пiс, андар парып, чиис тимнебизибiс.

¹³Иисус, iкi iгренчiзiн ысчатханда, оларға чоохтаан:

* 14:3 Грек пiчиинде: «стол кистiнде чатханында». Ол тустарда Израильде сiреде чадып ала азыранчаннар.

– Саарзар парыңар. Сіерге суғлығ ыраға апарчатхан кізі тоғас парар. Аның соонча пазып, ¹⁴ ол кірген тураа хадох кіріп, иб ээзіне чоохтирзар: «Ўгретчі ўгренчілерінен хада Пасха чиизін чічең орын хайдадыр тіп сурапча». ¹⁵ Ээзі сіерге өөркі хадылында, улуғ пөлікте, орын көзіт пирер. Анда прай ниме тимде полар. Андох піске чічең ниме тимнеп салыңар.

¹⁶ Ўгренчілері, саарзар парып, прай нимені Иисус чоохтаан хоостыра хап-орта таап алғаннар. Анда үлүкүн тамағын тимнебіскеннер.

Иирдегі чиис

(Мф 26:26-30; Лк 22:15-20; 1 Кор. 11:23-25)

¹⁷ Иир читкенде, Ол он ікі ўгренчізінең хада андар килген. ¹⁸ Олар, стол кистіне одырып, азыранчатханнарында, Иисус теен: – Сынны чоохтапчам сіерге, сағам Миннең хада азыранчатхан сіерннің пірсі Мині садыбызар.

¹⁹ Ўгренчілері, хомзын парып, пірде пірсі сур сыххан:

– Ол кізі мин нимеспін, йа?

²⁰ Иисус ўгренчілеріне нандырған:

– Ол холын Миннең хада пір айахха сунған он ікі ўгренчінің пірсі. ²¹ Итсе-де, Кізі Оолғы Аннаңар Худай Пічиинде пазылғаны хоостыра ол парар. Че Кізі Оолғын сатчатхан кізее хыйал! Ол кізее төрібеске артых поларчых.

²² Олар азыранчатханнарында, Иисус, халас алып, алғабысхан. Анаң, сындырып, ўгренчілеріне пирген аны:

– Алыңар, чіңер. Пу Минің ит-сөөгім.

²³ Анаң, чірче алып, алғап, ўгренчілеріне пирген. Прайзы ол чірчеден іскен.

²⁴ Иисус теен оларға:

– Пу чірчеде Наа Молчағны таныхтапчатхан ханым, көп кізінің үчүн төгілер ол. ²⁵ Сынны чоохтапчам сіерге, Худай хан-чирінде наа виноград арағазын іскенімче, Мин виноград арағазын паза іспеспін.

Пётрның хыйа поларын ухаанчылааны

²⁶ Анаң олар, Худайны саблапчатхан ырны ырлап ала, Елеон тағзар парғаннар. ²⁷ Иисус оларға теен:

– Пу хараазын сіерер прайзыңар Мині тастирзар. Пазыл парған нооза: «Хадарчыны өдірібізербін, хойлары тарасхлап парарлар».

²⁸ Че тірілген соонда Мин сіерннің Галилей чирінде сағирбын.

²⁹ Пётр Иисусха чоохтанған:

— Прайзы даа сині тастап парыбысса, мин тастабаспын.

³⁰ Андада Иисус агаа теен:

— Сынны чоохтапчам сагаа, пуох хараазын, питук ікі хати тапсаанча, Миннең үс хати төдір поларзың.

³¹ Че Пётр хатап-хатап чоохтанған:

— Синнең хада өлімге дее парарға киліссе, мин Синнең хыйа полбаспын.

Пасха даа үгрэнчлери ідөк тееннер.

Иисус Гефсиман садында

(Мф 26:36-46; Лк 22:39-46)

³² Анаң олар Гефсиман теен садсар читкеннер. Иисус Позының үгрэнчлериңе чоохтанған:

— Мин пазырып алғанча, мында одыр турыңар.

³³ Позынаң хада Ол Пётрны, Иаковты паза Иоанны алып алған. Өзеліп, ачырғанып ала, ³⁴ Иисус оларға теен:

— Чобаам сині чох улуғ, ол Мині өдір парир. Узубин пол турыңар мында.

³⁵ Ырах нимес пас парыбызып, Иисус, чирге чаба чадып, полар ондайы пар полза, пу килчеткен үлүс хыйыс парзын тіп, пазырған. ³⁶ Піди чоохтанған Ол:

— Авва* Пабам! Прай ниме Синің холында: пу үлүзімні хыйа ит пир Магаа. Че, Мин хыңғанни итпе, Позыңның көннiң толдыр.

³⁷ Нандыра киліп, көрзе, пайаағы үгрэнчлери узупчалар. Андада Ол Пётрға теен:

— Симон, син узупчазың ма? Пір час таа узубин пол полбадың ма? ³⁸ Хычыхха пастырбас үчүн, узубаңар, пазырыңар. Кізі көннi күстіг, че ит-сөгі порт.

³⁹ Пазох хыйа пас парыбызып, пайаағыох сөстерні чоохтанып ала, пазыр сыххан. ⁴⁰ Анаң айланғанда, Иисус тігілернiң хатабох узупчатханнарын көр салған. Олар харахтарын даа ас полбинчатханнар паза Агаа ниме дее нандырчаан пілбееннер. ⁴¹ Ол, үзiнчiзiн киліп, оларға чоохтанған:

— Сiрер, ам даа узуп, тынанчазар ба? Чидер ам. Тус чит килдi. Кізі Оолғы чазыхтығларның холына пирiл парарға чөр. ⁴² Турыңар, парааңар. Минi садыбысхан кізі чагдап килдi.

* 14:36 Арамей тілінең *Авва* теенi Пабам полча.

Иисусты тудып алғаннар

(Мф 26:47-56; Лк 22:47-53; Ин 18:3-12)

⁴³ Иисус читіре чоохтанғалаххаох, он ікі үгренчізінің пірсі Иуда паза анынаң хада хылыстар, өзектер тудынған кизілер чиде түскеннер. Оларны улуғ абыстар, Моисей Чахии пілігчілері паза ах сағаллар ысханнар. ⁴⁴ Иисусты сатхан кизи оларға сизік пирерге чоохтас салған:

– Мин, пас киліп, кемні охсанзам, ол Иисус полар. Аны, тудып, ипти апарарзар.

⁴⁵ Сах андох Иисуссар пас киліп: «Ўгретчі! Ўгретчі!» – теен. Анаң Аны охсаныбысхан. ⁴⁶ Тирігліг кизілер Иисусты, хаап алып, апар сыхханнар. ⁴⁷ Хости турған үгренчілерінің пірсі, хылызын сығарып, улуғ абыстың нымсычызының хулаан кизе сабысхан. ⁴⁸ Андада Иисус оларға теен:

– Сірер, тонағчыны тударға килген чили, Миннең тоғыр хылыстығ, өзектіг читтіңер. ⁴⁹ Мин сірернең хада күннің сай храмда полчаңмын, сірерні үгреткем, сірер, тізең, Мағаа теңмеңзер. Че Худай Пічиинде пазылғаны толзын.

⁵⁰ Иисустың үгренчілері, Аны тасты, чүгүрісклебискеннер.

⁵¹ Иисустың соонча иске сүргенген пір оол ла парған. Чаачылар аны тудыбох алғаннар. ⁵² Че ол, ораанған сүбүрегін оларның холларында халдыр салып, хуба чалаас чүгүре халған.

Иисус өөркі чарғы алнында

(Мф 26:57-68; Лк 22:54-55, 63-71; Ин 18:13-14, 19-24)

⁵³ Иисусты улуғ абыссар ағыл килгеннер. Прай улуғ абыстар, ах сағаллар паза Моисей Чахии пілігчілері пеер чыылыс парғаннар.

⁵⁴ Пётр сооларынча, оортах пазып, оларны хооп килген. Улуғ абыстың ибіне читкенде, сиден істіне кіріп, нымсычыларынаң хада отха чылынып одыр салған.

⁵⁵ Улуғ абыстар паза өөркі чарғы, Иисустаң тоғыр пірее пыро таап, Аны өлімге чарғылирға харасханнар. Че пір дее сылтағ таап полбинчатханнар. ⁵⁶ Көп кизи Аннаң тоғыр чой киречілеен, че оларның киречілестері нимее чарабааннар. ⁵⁷ Хай піреелері, турып, Аннаң тоғыр тайма ниме чоохтааннар:

– ⁵⁸ Піс Аның піди теенін искебіс: «Хол күзінең пүдірген пу храмны инзерібізіп, Мин үс күннің аразына кизи холы итпеен пасха храм пүдір саларбын».

⁵⁹ Че пу даа тайма чоох читкіче полбаан.

⁶⁰ Андада улуғ абыс, Иисустың алнында турыбызып, сурған:
– Синнең тоғыр киречілееннеріне ноға пір дее ниме нандыр-
бинчазын?

⁶¹ Че Иисус, тапсабин, сым турған. Улуғ абыс пазох сурған:
– Синзің ме Мессий-Христос, Худай Оолғы?

⁶² Иисус нандырған:
– Йа, Минмін. Сіпер Кізі Оолғын Чайаачының оң саринда
одырчатханын паза тигірдегі пулуттарча килчеткенін көрерзер.

⁶³ Андада улуғ абыс, позының кип-азаан тали тартып, хыс-
хырған:

– Паза хайдағ киречі киректір піске? ⁶⁴ Худайны хайди нимее
салбинчатханын истер бе сіпер? Ам хайди идерге аны?

Иисусты, прайзы пыролыға санап, өлімге чарғылааннар. ⁶⁵ Хай-
зылары Агаа түкүргеннер, хараан чаба палғап, Аны саап ала чоох-
танғаннар:

– Че, ухаанчыла амды!

Нымысчыларынаң ала Иисусты наахтааннар.

Пётрның төдір хылынғаны

(Мф 26:69-75; Лк 22:56-62; Ин 18:15-18, 25-27)

⁶⁶ Пётр ол туста сиден істінде полған. Андар улуғ абыстың сү-
мекчіні пас килген. ⁶⁷ Пётрның от хазында чылын турчатханын
көріп, ол ипчі теен:

– Син дее Назареттең сыххан Иисуснаң хада полғазын.

⁶⁸ Че Пётр, тоғыр саап, нандырған:

– Син ниме теенін оңар полбадым, – іди тіп ала, хана ізиин-
зер пас чөрібіскен. Ол туста питук тапсабысхан.

⁶⁹ Чалчы ипчі, Пётрзар харах тастап, хости турған кізілерге па-
зох чоохтанған:

– Пу кізі оларның пірсі полча.

⁷⁰ Пётр хатабох тоғыр сапхан, че түрче поларынаң анда тур-
чатханнар Пётрға пазох чоохтанғаннар:

– Син сыннаң даа оларның кізізі поларзың. Чооғың хоосты-
ра даа Галилей чирінеңзің.

⁷¹ Пётр обалланған-пазырынған:

– Сіпер чоохтапчатхан кізіні пілбинчем мин.

⁷² Ол туста питук ікінчізін тапсабысхан. Андада Пётр, Иисус-
тың «Питук ікі хати тапсаанча, син Миннең үс хати төдір пазы-
нарзың» теен чооғын сағысха кирип, ылғабысхан.

Иисус Пилаттың алнында

(Мф 27:1-2, 11-26; Лк 23:1-5, 13-25; Ин 18:28–19:16)

15 Иртеніндök, улуғ абыстар, ах сағаллар, Моисей Чахии пілігчилері паза прай өөркі чарғы чөптескен соонда, Иисусты, палғаттырып, Пилатсар апарғаннар. ²Пилат Иисустаң сурған:

– Синзиң ме, Иудей ханы?

Иисус ағаа нандырған:

– Син тидің аны.

³Улуғ абыстар Иисусты көп нименің үчүн пыролап сыхханнар. ⁴Пилат пазох Иисустаң сурған:

– Пір дее ниме нандырбинчазың ма? Көр, синнең тоғыр хайдағ көп киречілестер.

⁵Иисустың пазох пір ниме дее тапсабаанына, тізең, Пилат таңнаан.

⁶Ұлүкүн сай Пилат чон сурынғаны хоостыра харибдең пір кізі поэдыбысчаң полған. ⁷Харибде сайбағ салғаннарнаң хада ол туста Варавва теен кізі полған. Олар сайбағлар тузында кізі өдір салғаннар. ⁸Чыылған чон Пилаттаң кибірні толдырарға сурынған. ⁹Пилат оларзар айланған:

– Иудей ханын поэдим ма сірерге?

¹⁰Ол улуғ абыстар, Иисусха істі чохтанып, аның холына пирібіскеннерін сизінген.

¹¹Че улуғ абыстар, Иисустың орнына Варавваны поэтсын тіп, сурынарға чонны көөктіргеннер. ¹²Пилат пазох оларзар айланған:

– Сіре Иудей ханы тіпчеткен кізіні хайди идим?

– ¹³Кіреске хазирға аны! – хысхырыс сыхханнар кізілер.

– ¹⁴Хайдағ хомай ниме иткен ол? – теен оларға Пилат.

Че кізілер улам тың хысхырғаннар:

– Кіреске хазирға аны!

¹⁵Андада Пилат, чонның көңнін алып, Варавваны поэдыбысхан, Иисусты, тізең, соғып, кіреске хазап саларға чахаан.

Иисусты кіреске хазааны

(Мф 27:27-44; Лк 23:26-43; Ин 19:2-3, 17-27)

¹⁶Чаачылар Иисусты пастых өргезінің сиденінзер апарып, халған чаачыларын андарох чыып килгеннер. ¹⁷Анаң Ағаа узун хызыл көгенек, пазына, тізең, тігенек үрімін кизіргібіскеннер.

¹⁸Анаң Ағаа хысхыр сыхханнар:

– Изен ползын Иудей ханы!

¹⁹ Чаачылар Аны пазынаң сымыхнаң саап, чаба түкүргеннер паза, күрленіп ала, тізекке түзіп, Ағаа пазыраачых полғаннар.

²⁰ Иди Ағаа күліп алып, хызыл көгенекті суурыбызып, Позынын кип-азаан кизіртібізіп, Аны кіреске хазирға апарғаннар.

²¹ Чазыдаң Киринейдегі Симон, Александрнаң Руфтың пабазы, париған полған. Чаачылар аны Иисустың кірезін апардырғаннар. ²² Иисусты Голгофа теен тигейзер ағыл килгеннер. «Голгофа» – Хуу пас теені полча. ²³ Иисусха смирна хайахтыг араға ізерге пиргеннер, че Ол іспеен. ²⁴ Анаң, Иисусты кіреске хазаан соонда, чаачылар, пос аразында Аның кип-азаан үлеп, үлүске тас тастааннар. ²⁵ Аны кіреске хазаан туста күн сыхханаң үс час тузы полған. ²⁶ Иисусты пыролап, чардыда «Иудей ханы» тіп пазып, хазап салғаннар. ²⁷ Иисуснаң хада ікі тонағчыны хазааннар: пірсін Аның оң саринда, пірсін, тізең, сол саринда. ²⁸ Иди Худай Пічиинде «Тонағчыларға тиңнелген» тіп пазылғаны тол парған. ²⁹ Чол париғаннар, пастарын чайхап ала, Иисусты сөклеп, тееннер:

– Храмын иңзерібізіп, үс күнге пүдірібісчең күзің пар полза, ³⁰ кірестең түзіп, позынны арачыла.

³¹ Улуғ абыстар паза Моисей Чахии пілігчлері идок хатхырысханнар, удур-төдір чоохтасханнар:

– Пасхаларын арачылаан, позын, тізең, арачылап полбинча!

³² Израиль ханы Мессий-Христос ам кірестең позып алзын. Андада, аны көріп, ағаа киртінербіс піс.

Хада хазалған сайбағчылар даа Аны сөклееннерок.

Иисустың өлімі

(Мф 27:45-56; Лк 23:44-49; Ин 19:28-30)

³³ Күн ортызында прай чир үстү харасхы пол килген. Иди үс час изере турған*. ³⁴ Күнөрте, тоғыс час тузында*, Иисус тың хысхыра түскен: «Элои, Элои! Лама сабахтани?»

Анзы «Худайым, Худайым! Ноға Син Мині тастадың» теені полча. ³⁵ Хости турған кізілер, ол сөстерні истіп, пос аразында чоохтасханнар:

– Мына, Илияны хығыр тур.

* 15:33 Грек пічиинде: «алты частан тоғыс часха читіре» тіп пазылча.

* 15:34 Гректернің «тоғыс час» пістің үс часха килісче.

³⁶ Пир кізі, тізең, чүгүр парып, сүбүректі хуйаң арағада өллебискен. Анаң аны, сырғайға хаптырып алып, Иисусха сунып, теен:
— Көрербіс, Илия кірестең суураға килер бе ни зе?

³⁷ Иисус, тізең, хысхыр киліп, тынын позыдыбысхан. ³⁸ Олох туста храмда көзеңе үстүнең* алтынзар алдыра ікі чара талал чөрібіскен. ³⁹ Иисустан тоғыр турған чаачылар пастығы Аның иди, хысхырып, тоозыл парғанын көріп, чоохтанған:

— Пу кізі сынап таа Худай Оолғы полтыр.

⁴⁰ Мындох ипчїлер оортахтын көр турғаннар. Оларның аразында Мария Магдалина, Кічїг Иаков паза Иосий харындастарның ічезі Мария паза Саломий полғаннар. ⁴¹ Олар Иисустың соонча Галилей чирінең сығара килгеннер паза Ағаа полыс пир турчаңнар. Олардаң даа пасха Иерусалимзер Иисуснаң хада килген иледе ипчї турған.

Иисусты чығаны

(Мф 27:57-61; Лк 23:50-56; Ин 19:38-42)

⁴² Суббота күннің алнындағы пятница иирі пол килгенненер, ⁴³ Пастыхтарның саблығ кізізі Аримафей саардағы Иосиф чиде салған. Ол позы даа Худай хан-үлгүзі килерін сахтаан. Пилатсар ол, туртухпин кіріп, аннаң Иисустың сөөгін сурған. ⁴⁴ Пилат Иисус иди табырах үреп парғанына таңнаан. Чаачылар пастиин хығырыбызып, аннаң сурған:

— Ұрде тоозыл парды ба ол?

⁴⁵ Чаачылар пастығының нандыриин истіп алып, ол Иисустың сөөгін Иосифке пирибіскен. ⁴⁶ Иосиф, ис садып алып, Иисусты кірестең суурып, ол иске ораабысхан. Анаң хайада кирт салған хую істінде Аны чатыр салған, хую ахсын чоон таснаң пазыр салған. ⁴⁷ Мария Магдалина паза Иосийнің ічезі Мария Иисусты хайада чығаннарын көргеннер.

Иисус Христостың тірілгені

(Мф 28:1-10, 16-20; Лк 24:1-53; Ин 20:1-23; Илч 1:9-11)

16 Суббота ирткенде, Мария Магдалина, Иаковтың ічезі Мария паза Саломий Иисустың сөөгін сүртклир чахсы чыстығ хайахтар садып алғаннар. ² Субботаның таңдағызында, иртеезінөк, олар күңүр хайазар күн сығызында парып,

* 15:38 Пу храмдағы көзеңе ин ызых орынны ызых орыннаң чарчатхан.

³ «Хую ахсынаң тасты кем хыйа ит пирер?» тіп, пос аразында үзүргеннер.

⁴ Киліп, көрзелер, тас хыйа чылдырыл партыр — ол за иледе килкім полған. ⁵ Хуюзар кіргеннерінде, оң саринда ах кип кискен чиит оолны көр салып, тың хорых парғаннар. ⁶ Ол, тізең, ипчілерге теен:

— Хорыхпаңар. Сірер Назареттең сыххан кіреске хазатхан Исусты көрглепчезер. Ол тіріл парған, чоғыл мында. Мына Аны чаттырған орын. ⁷ Че, парыңар. Аның үгренчілеріне паза Пётрға «Ол сірерні Галилей чирінде сағир» тіп чоохтаңар. Исус сірерге чоохтаанни, Аны анда көрерзер.

⁸ Ипчілер, аннаң сығып, үрүкеннеріне тітіреп ала, хуюдаң тис чүгүргеннер. Хорыхханнарына пірдезіне пір дее ниме чоохтабааннар.

⁹ Неделяның пастағы күнінде иртен ирте Исус тіріл парған. Пастап Ол хачан-да читі айна-чигін сығарған Мария Магдалинаа көрін парған. ¹⁰ Анзы, Исустың чобалып, ылғазып одырған үгренчілерінзер парып, аны чоохтап пирген. ¹¹ Че олар, Исустың тірілгенінеңер паза Мария Аны көргенінеңер истіп, анзына киртінмееннер.

¹² Аның соонда омазын алыстырыбысхан Исус аалзар париған ікі үгренчізіне чолда тоғас парған. ¹³ Олар, Иерусалимзер айланып, Исусты көргеннерін пасхаларына чоохтааннар, че оларға даа киртінмееннер. ¹⁴ Паза полбаанда, Ол иирдегізін азыранчатхан он пір үгренчізінзер килген. Олар Аның тірілгенін көргенге киртінмееннері үчүн, хатығ чүректіглерінеңер паза киртіс чохтарынаңар оларны хызааннаан. ¹⁵ Анаң оларға теен:

— Тиксі-тилекейге тараңар паза Чахсы Хабарны прай тіріг-тынныңа читіріп, үгредіңер. ¹⁶ Киртінгеннері, кіреске түскеннері арачылалар, киртінмееннері чарғыладар. ¹⁷ Киртінгеннері, тізең, мындағ танығлар аларлар: Минің адымнаң айналарны сығарарлар, наа тілленең чоохтазарлар, ¹⁸ чыланнарны холға тут поларлар, ооны ісселер дее, оохпастар, ағырығларны, холларын салып, чазылдырлар.

¹⁹ Иди Хан-пиг пуларнаң чоохтасхан соонда, өөрлебізіп, Худайның оң саринда одыр салған. ²⁰ Үгренчілері, тізең, тиксі чирлерге тарас парып, үгрет чөргеннер. Хан Худай, оларның сөстерін хайхастығ танығларнаң киречілеп, оларға полысхан. Аминь.